National Library 55253
Acquisitions Section
K1A ON4
National Library
Bibliothèque Nationale
Mar 7 1983
NEWSPAPER SECTION
SECTION des JOURNAUX

B1057/4/5

VABA EESTLANE

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 33 (2857) XXXI aastakäik | Neljapäeval, 29. aprillil 1982 — Thursday, April 29, 1982 | Üksiknumbri hind 60 centi

Eesti noored ja VEKSA mureobjektideks

EKN vähese osavõtjaskonnaga koosolek

Möödunud nädalalõpp oli mitme pikaajalise kestvusega koosolekute rohke. Üheks neist oli EKN Kanadas korraline üldkoosolek, mis peeti väga vähese osavõtjaskonnaga Eesti Majas, ainult pooled EKN valitud liikmeist olid alguses kohal, hiljem kahanes arv väga väikseks.

Koosoleku avas pastor Kaljo Raid palvusega, mille järel ütles avasõna EKN esimees Laas Leivat, tervitades kohusetundlikemaid liikmeid ja andis üle EKN teenetemärgi August Jursile, kuna teine ettenähtud teenetemärgi saaja Peeter Mõldre oli samaaegsel EELK Kanada praostkonna sinodil.

Koosoleku juhatajaks valiti A. Jurs ja E. Kiilaspea, protokollijaiks E. Lindaja ja M. Matsoo.

Tervituse ütles ka Eesti Vabariigi aupeakonsul I. Heinsoo, misjärel Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu esimees L. Savi kirjeldas poliitilisi tähelepanekuid Euroopast ja Austraaliast.

Enne nende maade juurde asumist ta hindas Kanada EKN kauaaegset edukat tööd ja koostööd Ülemaailmse Eesti Kesknõukoguga möödunud 39 aasta jooksul.

Samuti tänas ta usalduse eest viimasel üheksal aastal, mil ajal ta on olnud EKN esindajaks ÜEKN-s. Ta andis edasi peakonsul E. Jaakson ja Eesti Rahvuskomitee USA- esimehe J. Simonsoni tervitused. L. Savi peab ÜEKN kohustuseks täita samasuguseid ülesandeid, mis olid Eesti Välistoimkonnal, kes saadeti Päästekomitee poolt 1918. a. varakevadel Lääne-Euroopa pealinnadesse Eesti Vabariigi huvisid kaitsma.

Eestlased on pidanud aastasadu võitlema oma vabaduse eest, kuid tihti on seda tehtud killustatult. Ka tänapäeval on meie hädaoht killustumises, mis sageli ei juhtugi pahatahtlikkusest, vaid informatsiooni puudusest. On selge, et uus Eesti juhtkond selles võitluses peab võrsuma Eestis — ja see ongi juba toimunud. On samuti selge, et eestlased vabas maailmas saavad selles võitluses neile palju abi anda. Kui seda tehakse üksmeelselt ja kooskõlastatult. Selles mõttes olgu ÜEKN organisatsioon, mil on tihe side eesti organisatsioonidega vabas maailmas, samuti peab selle asukoht olema teada vabadusvõitlevail organisatsioonidel ja isikuil Eestis.

Puudutades suuri lahkhelisid Austraalia eestlaskonnas, kus on kaks äärmust konfliktis,

mis siiski Austraalia Eesti Seltside Liidu uue asukohaga Melbourne'is lootuse kohaselt peaks vaibuma.

Euroopas olid Pariisis tülid, kuid uue seltsi esimehega loodetakse meeleleolude rahunemist.

EKN 1981/82 tegevusaasta I poolaasta ülevaates oli märgitud välispoliitilisel alal kontakte Madriidis peetud Euroopa Julgeolekukonverentsil, milleks anti informatsiooni Kanada delegatsioonile; on astutud samme Mark Nikluse ja Veljo Kalepi väljanõutamiseks N. Liidust; koostöös teiste balti keskorganisatsioonidega korraldati parlamendiliikmete piiris aktsioon Balti riikide konsulite Kanada välisesindajate nimekirja võtmiseks; on võetud osa demonstratsioonidest inimõiguste eest kommunistliku rezhiimiga maades ja Poola Solidaarsuse liikumise toetamiseks.

Samuti võeti osa X Balti õhtu korraldamisest Ottawas,

korraldati Parlamendihoone ees asuva igavese tule juures Kanada aastamise tseremoonia;

balti rahvusgruppide esindajad käisid kanada välisministeeriumis; vabariigi aastapäeval korraldati väliskülaliste vastuvõtt; tihe koostöö on olnud Balti Naiste Nõukoguga ABN-ga, Balti Vabadusliidugа, Eestis Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamise toimkonna tööga.

Rahvuspoliitilisel alal on võetud osa ESTO-84 ettevalmistamisest, on antud ajakirjanduses informatsiooni eestlaste VEKSA poolt saadetud kultuuritegelaste esinemistest Kanadas, kuulutati välja Eesti Perekonna ja Kodu aasta, võeti osa ja aidati korraldada seminare ja koosolekuid.

Rahvuskultuurilisel alal korraldati Ottawas kunstinäitus, korraldati koos Eesti Kunstide Keskusega austamisõhtu dirigent Neeme Järvile, on osa võetud mitmesugustest konverentsidest ja on toetatud eesti noori ja noortele maa-ala ostmist.

Vabadusfondi alal on kuni 20. aprillini 1982 laekunud toetusi $26,779.

(Järg lk. 5)

Korp! Fidentia kevadkontserdil 18. aprillil esitas Tiina Mitt J.S. Bachi väga nõudliku „Goldberg variations" ja F. Lizsti „Hungarian Fantasy"; viimase puhul oli saatjaks teisel klaveril Madis Kreem. Pildil õnnelikud kunstnikud pärast õnnestunud kontserti.

Foto: Vaba Eestlane

Konservatiivide suur võit Saskatchewanis

REGINA — Saskatchewanis toimusid möödunud esmaspäeval provintsivalimised. Tohutu enamusega lükati võimult 11 aastat kestnud uusdemokraatide valitsus Allan Blackney juhtimisel, kuigi see valimiskampaania ajal lubas suuri soodustusi. 64-liikmelises parlamendis said konservatiivid 57 kohta, uusdemokraadid 7. Liberaalid ja lääne separatistid jäid kumki kohata. Protsentuaalselt anti konservatiividele 54, uusdemokraatidele 39, liberaalidele 5 kuna paljukardetud separatistidele antud häälte arv oli minimaalne. Uueks peaministriks on 37-aastane Grant Devine.

Ladina-Ameerika riigid leiged Argentiina üleskutsele

WASHINGTON — Argentiina, pöördudes Ladina-Ameerika riikide poole toetuse saamiseks, on saanud vaid leiget kaastunnet oma „ladina-ameerika vendadelt", keda Argentiina välisminister Mendez kutsus üles solidaarsust näitama. Ta tuline ja emotsionaalne kõne ei sütitanud vendi ei sõjaliseks ega majanduslikuks toetuseks. Välisminister oli siiski veendunud, et Argentiina lippu ei võeta maha nii kaua, kui üks unts verd on jäänud Argentiina sõdurite soontesse voolama. Toetuse lubaduse on ta saanud siiski Kuubalt.

Inglise rünnak tundide kauguses

Spetsiaalüksus olevat juba Falklandi saarel

WASHINGTON — Möödunud teisipäeval arvati Argentiinas, et Inglise laevastiku rünnak Falklandi saartele võiks olla tundide kauguses, kuna laevastik on jõudnud juba niivõrd lähedale. Argentiina sadamalinnad on kuulutatud välismaa ajakirjanikele keelustatud aladeks. Rünnaku lähedusest andis aluse Inglise peaminister Thatcheri kõne parlamendis, kus ta ütles, et sõjalise surve on ainus viis selle konflikti lõpetamiseks.

Argentiina välisminister Costa Mendez tegi oma dramaatilise avaldise Ameerika Riikide Organisatsiooni koosolekul Washingtonis, kus 15 riiki nõudsid kohest rahu. Viimase, üheteistkümnenda tunni katsena pakkus USA Argentiinale ja Inglismale uut kompromissi, nõudes kohest vastust mõlemalt riigilt. Ta sai lubaduse Inglismaalt ooteaja pikendamiseks kuni Argentiina vastus saabuks, aga inglased ei taha enam kauem ootel olla.

Kuuldused kohesest rünnakust tekkisid, kui Inglise peaminister Thatcher ütles oma parlamendis,

et aktsiooni edasilükkamine ohustaks inglise sõdureid ja meremehi,

kuna varsti algavad selles piirkonnas suured talvised tormid.

Inglismaal pandi maksma täielik informatsioonikeeld armaada operatsioonide üle, mis omakorda andis alust arvamisele, et rünnak on lähedal. Inglise ajalehed on juba arvaldanud teate, et inglise spetsiaalüksused on jõudnud saarele, nagu tehti Lõuna Georgia vallutamisel. Seda teadet alul eitati, kuid hiljem pole ei eitatud ega jaatatud. Argentiina on oma rahva meeleolu, eriti sõdurite valmisoleku tõstmiseks teatanud,

et 100 Argentiina mereväelast võitlevad edasi Lõuna-Georgia saartel

ja täielik alistumine olevat „absoluutne vale".

Ühelt Falklandi elanikult salaja väljasmugeldatud kirjas on öeldud, et Falklandilt toodud Argentiina sõdurite hulgas on teismelisi noori. Kuna Inglise blokaad lõikas ära sõjaväe varustamise võimalused, siis on sõjaväeüksustes juba tunda toidupuudust ja tapetakse kohalikke loomi.

USA ostab jälle Iraanist õli

WASHINGTON — USA ostab jälle Iraani õli. Möödunud nädalal osteti 1,8 miljonit vaata. See oli esimene Iraani õliost pärast seda kui president Carter pani maksma õliboikoti 1979. aasta pantvangide kriisi ajal. Õliost teostati Genfis asuva Gatoil õlikompanii kaudu hinnaga 29.51 vaadist, mis on odavam ametlikust OPEC-hinnast $34 vaadilt.

Juba varem on USA valitsusel olnud kontakte Iraaniga, varustades Iisraeli vahendusel Iraani sõjamasinaid tagavaraosadega.

Tubane skautlemine lõppes paraadiga

Särav kevad õues, „kullavihm" saalis

Päikesepaistelisel pühapäeval, 25. aprillil toimus HMCS York Armoury's Ontario järve ääres Toronto eesti skautlike noortemalevate jüripäeva paraad. Korraldasid skautide maleva staap ja gaidide maleva juhatus, paraadijuhiks oli nskm Martin Jõgi, rivis üle 200 noore. Paraadil hinnati noorte tublidust skautlikul tegevuspõllul, tehti võistluste kokkuvõtteid ja anti üle auhindu. Sadakond vanemat jälgis paraadi treeninghalli rõdult.

Skautlike noorte jüripäeva paraad on üks ajaliselt parimini planeeritud eesti üritusi. Sel ajal kui noor rohi mullast välja kargab ja pungad paisuvad silmnähtavalt, on igal inimesel tarvidus midagi niisugust teha ja toimetada, nagu skaudinoorus teeb oma paraadil. Tõmmata talvele kriips alla, teha kokkuvõtteid, käärida käised üles ja marssida või koguni tormata lauldes kevadesse. Ainus, mis noortel seda üllast tunneb segab, on paraadi protseduuri pikkus, mille kestel tuleb seista tegevusetult. Noortejuhid on teinud kõik võimaliku protseduuri lühendamiseks — veel võiks lühendada paraadi selle iseloomu muutmisega.

Jüripäeva paraad ja üleminek päevavalguse säästuajale Kanadas toimuvad alati samaaegselt. Rivistumine toimus treeninghalli õues üksuste kaupa ja sissemarss toimus säravast päikesepaistest elavhõbedalampide hämara kuma all — kondades.

Paraadimarsil Martin Jõgi rivistas noorteüksused suurde nelinurka, tervitati lippe ja lauldi Kanada hümni. Malevate juhid gdr Tiia Kütt ja skm Silver Kask inspekteerisid ja tervitasid üksusi, juhtlaused kõlasid vastuseks. Lembitu noolepoisid „püüdsid kõigest jõust" nii heleda ja valju kisaga, et teenisid koguni publiku aplausi.

Palvuse pidas õpetaja Elmar Pähn, jutustades sealjuures noortele Püha Jüri ajaloolist tagapõhja kristlasi vaenavas Kooma impeeriumis. Skautmaleva juht Silver Kask juhatas sisse mõttesilla kodumaale ja Lembitu mõõgamees Ott Naelapea luges katkendi Betti Alveri luuletusest „Tuulde räägitud". Lauldi Eesti hümni.

Eesti Skautide Maleva vanem skm Ermi Soomet tähistas oma sõnavõtuga kahekordset juubelit — maailma skautluse 75 ja Eesti skautluse 70. aastapäeva, mille puhul suvel toimub suurlaager. Teenistussõidul Jaapanis viibiva Toronto Eesti Skaudisõprade Seltsi eesimehe Lembit Pikkovi tervituse luges ette Heino Jõe.

Eesti Kesknõukogu Kanadas esimees Laas Leivat tervitas gaidide auvanemat Liis Jusket ja kinnitas talle rinda EKN teenetemärgi, tänuks selle suure töö eest, mida Liis Juske on gaidluse kaudu teinud eesti rahvale.

Järgnes noorteorganisatsioonide liitude ja malevate ringkirjade ettelugemine, millega tehti teatavaks teenetemärkide annetamised ja noorte edutamised. Kõik need on avaldatud eraldi. Ringkirjade lugemisi teostasid Siiri Lepp, Ervin Aleve ja Egbert Runge. Märke ja diplomeid andsid üle malevate juhid ja vanemad. Hellakeste ja hundude võistluste tulemused avaldasid nende töölade juhatajad Aili Silm ja Lia Pikkov, laskevõistluste tulemused Arvu Oiling ja õnnetaalrite levitamise tagajärjed Anne Orunuk ja Mart Pedel.

Viimasena toimus pika piduliku sündmuse lühike lõpp-akord — paraadimarss.

Juhid ja lipud ees, möödusid noorteüksused vahval sammul tervitavate juhtide rivi eest, tegid saalis ringi ja siirdusid välja päikesepaistesse.

Rivitult! Kuigi jüripäev tähistab suve algust, jatkuvad noorteüksuste koondused kavakohaselt kuni maikuuni. Seekordsel jüripäeva paraadil asendas noorteorkestrit elektrooniliselt produtseeritud marsi- ja saate-muusika, millel orkestriga võrreldes on nii pluss- kui ka miinuskülgi.

(Järg lk. 8)

Neljapäeval, 13. mail kell 7.30 õ. toimub Eesti Maja suures saalis

VABADUSVÕITLEJA

SERGEI SOLDATOV'i LOENG

vabadusvõitluslikust tegevusest okupeeritud Eestis.

EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS

TARTU INSTITUUT
310 BLOOR ST. WEST
TORONTO, M5S 1W4
Sissekäik: Madison Avenue — Spadina jaam

Sõnalis-Muusikaline õhtu

ARVED VIIRLAID LUULES ja PROOSAS

Avasõna: ILMAR HEINSOO

Kaastegevad: ASTA WILLMANN, AIN SOODOR, HILJA VIIRLAID, JAANIKU RAHVALAULIKUD, HANNO BOHL, LEMBITU RISTSOO

Reedel, 21. mail kell 7.30 õhtul

Pääsmed: $3.00, õpilased ja pensionärid $2.—

KONTSERT

LIINA PURJE — sopran
SANDRA MCARTHUR — alt
KAREN RYMAL — klaverisaade

duetid ja soolod — kavas ka eesti laule

pühap., 16. mail kell 5 p.l.
HELICONIAN HALL, 35 Hazelton Ave. (Bloor & Avenue Rd.)
Pääsmed $5.—, õpilased ja pensionärid $3.— — Tel. 691-1461

Walter Lood'i
ÕLIMAALIDE NÄITUS

8. ja 9. mail kella 1—9 p.l.

Eesti Maja väikeses saalis

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $45.—, poolaastas $24.— ja veerandaastas $13.—.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $55.—, poolaastas $29.— ja veerandaastas $15

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 60 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.,
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

Eesti Komitee Rootsis tänavuste auhindade väljajagamine. Pildil vasakult Valev Uibopuu, kes sai oma auhinna uueks esimeheks valitud Johan Ungersonilt (vasakult teine), Valter Tauli, kellele just auhinda on üle andmas EK lahkuv esimees Heinrich Mark. Foto: R. Tippo

Tuumarelvastus tulipunktis

Kõigi teiste välispoliitiliste küsimuste kõrval on tuumarelvade kasutamisele võtmise ja selle tohutu hävitusvõimega relvaliigi produktsiooni piiramise probleemid kujunenud läänemaailmas viimasel ajal välispoliitiliselt tähtsamateks arutlusaineteks, millede käsitamisele lisavad uut hoogu ja tuld suurvõimude vastastikused poliitilised manöövrid, läänes toimuvad tuumarelvade vastased demonstratsioonid ja viimasel ajal eriti veel Ühendriikide valitsusaparatuuri nelja endise tähtsa funktsionäri nõudmine, et Ühendriigid peaksid deklaratiivselt loobuma tuumarelvade esimesena tarvitusele võtmisest võimaliku sõja korral.

Ühendriikide president Reagan on teinud viimasel ajal erakordseid pingutusi, et tõhustada Ühendriikide tuumarelvastust, kuna Washingtoni ekspertide arvates on läänemaailm viimaste aastate jooksul olnud passiivne oma tuumarelvade võimsuse suurendamisel, mis on võimaldanud venelastel saavutada sellel alal tunduva edumaa. President Reagan ja tema nõuandjad peavad seda olukorda väga ohtlikuks, kuna Ühendriikide praeguse administratsiooni veendumuste kohaselt on rahu võimalik säilitada ja Moskvaga relvastuse piiramise alal kokkulepetele jõuda ainult läänemaailma sõjaliste jõudude, eriti tuumarelvastuse, tõhustamisega. Washingtonis kalkuleeritakse, et kui N. Liit tunneb end tuumarelvastuse alal läneriikidest tunduvalt tugevamana, siis suurendab see tohutult sõja puhkemise ohtu, tiivustades N. Liitu agressiivsetele sammudele.

Kui Ühendriikides valitses seni ajani üldiselt aktsepteeritud arvamine, et N. Liit ja Ühendriigid on tuumarelvastuse alal võrdsed, mis loob suurvõimude vahelise jõudude tasakaalu, siis president Reagan on eemaldunud sellelt seisukohalt, toonitades, et venelastel on tuumarelvade alal ilmne ülekaal, mis annab neile võimaluse Ühendriike tuumalaengutega esimesena rünnata, üle elada Ühendriikide tuumarelvade vasturünnaku ja asuda omalt poolt uuele rünnakule.

Kõigi nende arutluste, oletuste ja kaalutluste puhul on oluline esmajoones vastus anda küsimusele — kui palju on kummagil poolel tuumalaenguid ning lennukeid ja rakette nende sihtkohta toimetamiseks? Mitmesugustest allikatest kogutud andmete põhjal on venelastel rohkem rakette ja suurem tuumalaengute hävitusjõu kogusumma, kuna ameeriklaste käsutuses on samal ajal rohkem üksiklaenguid, mida välja tulistatakse mitmelaenguliste rakettidega. Vastavad arvud kinnitavad, et Ühendriikidel on maapinnalt välja tulistatavaid kaugrakette 1052, N. Liidul — 1398, allveelaevadelt välja tulistatavaid rakette on vastavalt 576 ja 989, kaug-pommilennukeid 316 ja 150. Tuumalaengute sihtkohta viimise vahendeid on ameeriklastel seega 1944, venelastel aga 2537. Ameeriklastel on seevastu kogusummas 9000 tuumalaengut, venelastel 7000, kuid sealjuures tuleb arvestada fakti, et Ühendriikide tuumalaengute hävitusjõu kogusumma on 2968, venelastel aga 5111 megatonni.

Antud olukorras kardab president Reagan, et venelased suunavad oma esimese tuumalaengute rünnaku maapinnal asuvate ameerika kaugrakettide baaside vastu ja on võimelised neid hävitama. Washingtonil ei ole seega enam nii palju jõudu, et ta suudaks hävitada maapinnal asuvad vene raketibaasid ja ta peaks oma rünnaku pealöögi suunama N. Liidu suurlinnade vastu, mida aga president tõenäoliselt ei riski teha, kuna Moskval jääb siiski veel niipalju jõudu üle, et ta on võimeline purustama ka Ühendriikide miljoniteliinu. Siin peitubki kogu probleemi võti ja nendest analüüsidest lähtudes on ka arusaadav, et president Reagani administratsioon plaanitseb uute MX superrakettide süsteemi rajamist, et tasakaalustada sellega Moskva esimese rünnakuga kaasuvat hädaohtu. MX superraketid on erakordse täpsusega ning igaüks neist on võimeline sihtkohta toimetama 10 tuumalaengut.

Presidendi tuumarelvastuse poliitika on loogiline ja põhiliselt ilmselt terve, kuid sellel on palju vastaseid — ja mitte ainult Euroopas, vaid ka Ühendriikides. Kui Ühendriikide valitsus lähtub seisukohast, et üldine sõda tuumarelvadega on välditav ainult oma tuumarelvade potensiaali tõstmisega, siis vastased hädaldavad, et iga samm tuumarelvastuse suurendamiseks toob kaasa uusi võimalusi üldise tuumasõja puhkemiseks.

Kõigele muule lisaks on presidendi probleeme tuumarelvastuse küsimuse lahendamisel suurendanud neli endist juhtivat jõudu Ühendriikide administratsioonis — endine kaitseminister Robert McNamara, president Kennedy abi välispoliitilistes küsimustes McGeorge Bundy, endine USA saadik Moskvas George Kennan ja president Nixoni relvastuse piiramise ekspert Gerard Smith, kes nõuavad president Reaganilt deklaratiivset seisukohta, et Ühendriigid ei võta sõja puhkemisel Euroopas esimestena tarvitusele tuumarelvi. See nõudmine oli Ühendriikide strateegidele külmaks dushiks, kuna nõukogude soomusdiviise on seni Lääne-Euroopa piiri taga hoidnud tõenäoliselt ainult hirm taktikaliste tuumarelvade ohvriks sattumise eest.

Ühendriikide välisminister Haig lükkas selle nelja mehe ettepaneku kategooriliselt tagasi, mainides, et presidendi deklaratsioon tuumarelvadest loobumiseks meelitaks venelaste konventsionaalsete relvadega hambuni varustatud diviise rünnakule ja läänеriikidel ei ole sellele löögile võrdset jõudu vastu panna, kui ameeriklased ei taha oma sõjajõudusid kolm korda suurendada ja sunduslikku sõjaväeteenistust uuesti maksma panna.

Kuid kahju on tehtud. Ehkki see nelja endise riigitegelase idee ja ettepanek on praeguses olukorras ebarealistlik ning Ühendriikide huvisid kahjustav, on see ometi andnud hoogu tuumarelvastuse vastastele ringkondadele, kes nõuavad tuumarelvade produktsiooni külmutamist ja venelastele nende üleoleku kindlustamist. Lühidalt: „better red than dead" poliitika on saanud taas ühe uue elustava süsti.

K. A.

KORPORATSIOON FRATERNITAS ESTICA 75

Kui Eesti pinnal asutatud esimene eesti korporatsioon Fraternitas Estica tähistab käesoleva aasta 9. mail oma 75. aastapäeva, siis ei ole sel puhul põhjust meenutada mitte ainult Fraternitas Estica asutamist, vaid ka seda pikka ligemale 40 aastat kestnud võitluseperioodi, mis kulus oma eesmärgi juurde jõudmiseks. See võitluseperiood oli tihedalt seotud ärkamisaja sündmustega ning meie tärkava haritlaskonna sisemisele äratundmisele jõudmisega oma päritolust ja rahvuslikust missioonist

kuna 18. sajandi teisel poolel Tartu Ülikooli pääsenud eesti üliõpilastel ei tulnud võidelda oma ridade koondamisel ning rahvusliku identsuse taotlemisel mitte ainult vene tsaaririigi venestamissurvega, vaid ka balti aadliga,

kes kontrollis Baltikumis suurel määral hariduspoliitikat ja majanduslikku elu.

Ehkki paljud eestisoost Tartu Ülikooli pääsenud üliõpilased olude sunnil oma talupoja seisuse maha salgasid ning saksastusid, oli nende hulgas siiski ka neid, kes jäid truuks oma rahvusele ning hakkasid organiseeruma ja omavahel koos käima. Loeti ühiselt Kalevipoega, uuriti ja arutati eesti rahva ajalugu ning käsitati päevakohaseid probleeme, eriti vahekordi sakslastega. Selline kooskäimine võttis 1873. aastal organiseeritud ilme, mil asutati üliõpilaskoondis „Vironia", millel ei ole ühist 1900. aastal Riias asutatud ja praegu tegutseva korporatsiooni Vironiaga. 1876. aastal oli organisatsiooni liikmeskond, kes võttis omaks Tartus tegutsevate korporatsioonide struktuuri, kombed ja traditsioonid, kasvanud juba 19-le ja hakati taotlema luba eesti korporatsiooni registreerimiseks.

Esimesel korporatsiooni asutajate koosolekul, mis peeti 17. septembril 1881. aastal, otsustati asutatava korporatsiooni värvideks võtta sinine, must ja valge, mis sellest ajast peale on püsinud meie rahvusvärvidena. Nii andis väike paarikümnemeheline grupp eesti korporatsioonile õigusi taotlevaid üliõpilasi eestlust sümboliseeriva värvide kombinatsiooni ja Eesti Vabariigile riigilipu.

Peagi selgus aga korporatsiooni asutajatele, et sakslaste suure vastuseisu tõttu ei tule idee praktilisest ellu rakendamisest midagi välja. Olude sunnil hakati otsima uusi võimalusi koos käimiseks ning lõpuks avastati, et eestlaste koondist on võimalik korporatsiooni asemel ajutiselt registreerida teadusliku seltsina. Nii tekkis ametlikult „Verein Studierender Esten" — Eesti Üliõpilaste Selts — ehkki omavahelisel läbikäimisel jäi püsima osakond Vironia. 1988. aastal võeti uuesti üles registreerimine korporatsioonina ja otsustati sellele nimeks anda „Fraternitas Viliensis", kuid õppekonna kuraator jättis ka selle kavatsuse kinnitamata.

Järgnevate aastate kestel tekkis Eesti Üliõpilaste Seltsis tugev korporatsioonide vastane hoiak

ning korporatsiooni pooldajatele sai selgeks, et seltsi raamides ei ole enam võimalik korporatsiooni moodustada.

Otsustati rajada uus iseseisev korporatsioon Fraternitas Estica, mis kinnitati ametlikult 9. aprillil 1907. aastal. Kuna Vironia sini-must-valge värvid jäid Eesti Üliõpilaste Seltsile, siis valiti uue korporatsiooni värvideks sinine-roheline-valge ja lipukirjaks: „Teos õiglane ja vahvas, ustav sulle, eesti rahvas".

Korporatsioon Fraternitas Estica kasvas kiiresti tugevaks ja jõuliseks akadeemiliseks organisatsiooniks ja andis oma lipukirjale truuks jäädes suure panuse eestlusele, Vabadussõja võitlustele, millest otsustati osa võtta vabatahtlikult (in corpor), Eesti Vabariigi loomisele, riigi ülesehitamisele ja juhtimisele ning eesti teaduslikule, kultuurilisele ja usulisele elule. Korporatsioon Fraternitas Estica liikmeskonda auvilistlastena kuulunud Eesti Vabariigi üks loojaid, Eesti Vabariigi viimane president Konstantin Päts, on selle panuse silmapaistvamaid esindajaid.

Vene okupatsiooni ajal sai Fraternitas Estica umbes 450-ne liikmeline pere suurte kaotuste osaliseks.

Organisatsiooni tegevus katkestati ja märkimisväärne osa liikmeskonnast langes küüditamiste ja mõrvamiste ohvriks. Kaotused olid suured ka sõja ajal ja pärast sõja lõppu vene okupatsioonijõudude naasmisel. Paljud frater esticused võtsid Teise maailmasõja ajal osa võitlusest punaarmee vastu ning nende meeste hulgast kerkis eriti esiplaanile kol. Alfons Rebane, kes saavutas idarindel oma julgete operatsioonidega ja vahvusega legendaarse kuulsuse.

Seda tegevust, mida korporatsioon Fraternitas Estica võõraste sissetungijate surve tõttu kodumaal ei saa arendada, on tehtud seda energilisemalt paguluses, kus kohe pärast kodumaalt lahkumist hakati organiseerima koondisi. Need tekkisid esialgu Euroopa maades, kuid paljude eestlaste ülemeremaadesse siirdumisel ka kaugete merede taga.

Kui Eestist lahkunud frater esicuste arvu paguluses võis esialgu arvestada umbes 200-le, siis nüüd on liikmete arv paisunud juba üle 400.

Praegu on peale Rootsi kõige elujõulisemad koondisel Kanadas ja Ühendriikides ning nendele järgneb liikmete arvult Austraalia koondis. Kuid frater esticusi leidub ka Saksamaal, Brasiilias (8 liiget), Argentiinas, Belgias, Inglsimaal, Norras, Soomes, Shveitsis ja Venetsuelas.

Fraternitas Estica liikmed on paguluses silma paistnud kultuurilisel, teaduslikul ja ühiskondlikul alal, andes eriti tugeva panuse meie vabadusvõitluse organiseerimisele, pidades silmas organisatsiooni lipukirja, mis eriti rõhutatult kohustab oma liikmeid eesti rahva kasuks töötama.

Juubeli ajal toimuvad suuremad Fraternitas Estica pidustused Stokholmis ja Torontos, kus juubeliüritused algavad neljapäeval, 6. mail Vana Andrese kirikus toimuva jumalateenistusega ja lõpevad pühapäeval, 9. mail väljaspoolt saabunute jumalagajätuga Tartu College'is. Kanada suurimasse linna ei kogune sel puhul frater esticusi mitte ainult kõigist Kanada nurkadest vaid ka Ühendriikidest, mille tagajärjel Toronto kujuneb siinse mandri pidustuste tsentrumiks.

—o.

USA Kongressi liige ütleb:

N. L. sõjaline jõud ülehinnatud

WASHINGTON — USA Kongressi liige Les Aspin ütles, iseloomustades N. Liidu relvastust, et paljud relvad kannatavad tõsiste probleemide tõttu, mida Pentagonis tavaliselt ignoreeritakse, kui arvestatakse kahe suurriigi relvastuse tasakaalu.

Kongressiliige Les Aspin ütles, et N. Liidu tavalisimat tanki T-62 ei saa opereerida enne, kui mootor on vähemalt kaks minutit töötanud. Selline puudus võib halvata tankide efektiivsuse hädaolukorral.

Kui kõiki selliseid pisiasju relvade juures võrrelda, siis ilmneb suur vahe N. Liidu ja USA relvastuse juures, mis näitab USA relvade paremust. Aspin ütles,

et Pentagon rõhutab liigselt nõukogude relvastuse arvulist suurust,

mis viib ameeriklased järeldusele, et nad peaksid palju rohkem kulutama relvastusele kui tegelikult vaja on tasakaalu saavutamiseks.

Kommentaarid

Kui Hitleri natslik Saksamaa ja Stalini kommunistlik Venemaa Teise maailmasõja eelõhtul kumbki oma huvides käed kokku löid, siis nimetati sellist koostööd kahe vihase poliitilise vastase vahel „tantsuks vanakuradi vanaemaga." Praegune Argentiina ja N. Liidu vaheline erakorraliselt tihe koostöö ja venelaste toetus argentiinlastele Falklandi saarte küsimuses näitab, et selline omapärane „tants" kahe teineteisega vastuolus oleva ideoloogia vahel ei olnud ühekordne nähe, vaid et seda praktiseeritakse ka praegu ning tõenäoliselt ka tulevikus.

Parempoolsete sõjameeste diktatuuri Argentiinas ja punaste kommunistlikku diktatuuri N. Liidus on teineteisele lähendanud peamiselt majanduslikud motiivid, kuid Falklandi saarte probleem andis venelastele võimaluse koheselt ka poliitiliste manipulatsioonide kasutamiseks. Argentiina ja N. Liidu vahelised majanduslikud tehingud on võtnud eriti suured mõõdud kahe viimase aasta jooksul, mil majanduslikus kitsikuses siplevad argentiinlased on hakanud venelastele müüma suurtes kogustes teravilja ning oma kolhoosipoliitikaga pankroti mülkasse vajunud Moskva on valmis seda kalli raha eest ostma. Teraviljakaubandus mõlemate maade vahel muutus eriti ulatuslikuks, kui Ühendriigid rakendasid 1979. aastal pärast N. Liidu okupatsioonivägede Afganistani saatmist venelaste vastu osalise teravilja väljaveokeelu. Moskva pööras kohe oma abiotsivad pilgud Argentiina diktaatorite poole ning sealt ei tehtud nisu väljaveoks takistusi. Ja nii ongi argentiina nisueksport N. Liitu 1979. aastast saadik kasvanud neljakordseks, andes Argentiinale aastas ilusa sissetuleku.

Kuid nisu pole ainus kaup, mis voolab Argentiinast üle ookeanide N. Liitu. Peale selle müüvad argentiinlased venelastele liha ning äsja sõlmiti Moskva ja Buenos Airese vahel kokkulepe, mille põhjal mõlema maa valitsused rakendavad segakompaniisid, mis organiseerivad ühist kalapüüki Argentiina lõunarannikul. Venelased on valmis eksportima Argentiina tuumajõujaamadele ka uraani.

Argentiinale on majanduslikud tehingud N. Liiduga erakordselt kasulikud, kuna Argentiina eksport ületab 50-kordselt N. Liidu ekspordi Argentiinasse ja andis möödunud aastal 3,4 miljardit dollarit tulu. Venelastele see ühekülgne kaubandus ei meeldi ning nad pakkusid Argentiinale vastutasuks oma masinaid ja tööstusseadmeid, mida argentiinlased olid nõus „pika mokaga" vähemates kogustes ostma. Moskva on seni Argentiinale vilja ja muude kaupade eest tasunud rahaga, mis ta on saanud õli müümisest Lääne-Euroopasse, kuid nüüd on õlihinnad maailmaturul langenud ja Moskval tuleb otsida uusi rahaallikaid Argentiinale tasumiseks.

Eeltoodut arvesse võttes on mõistetav, miks Moskva toetab Falklandi küsimuses Argentiina parempoolset sõjameeste diktaatorlikku valitsust, keda ta peaks kohtlema kui oma surmavaenlast. Kuid Falklandi afäär annab Kremli poliitikute kätte veel ühe trumbi — neil avaneb nüüd võimalus lüüa kiil Ühendriikide ja Argentiina vahele, / mis nõrgestab tunduvalt Washingtoni antikommunistlikku poliitikat Kesk-Ameerikas.

☆

Kuidas äratada siinsel mandril üldist tähelepanu meie rahvuslike probleemide vastu? Milliseid vahendeid peaksid kasutama meie vabadusvõitluse organisatsioonid eesti rahvale kodumaal osaks saanud kannatuste esiletõstmiseks ja meie rahvale põhiliste õiguste taastamiseks?

Need on kahtlemata küsimused, millele väga raske on otsest vastust anda. Pikkade aastate jooksul on meie keskorganisatsioonid nii Kanadas kui ka teistes riikides kasutanud mitmesuguseid vahendeid ja otsinud ning sõlminud paiguti kaugeleulatuvaid kontakte meie rahva huvide kaitsmisel, saavutades ka teatud tulemusi. Need on osutunud üldiselt siiski võrdlemisi tagasihoidlikeks ja läänemaailma laialdased rahvamassid on meie rahva ajaloo, mineviku ja meile

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

1. ja 2. mail
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

8. ja 9. mail
dr. H. Tari, tel. 922-3824

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

ILMAR HEINSOO INSURANCE
Eesti Majas
958 Broadview Avenue, ruum 202,
Toronto, Ontario M4K 2R6
Telefon 461-0764

Modelle T.E.S. Lasteaia moenäituselt, kes on valmis oma rahvarõivaid demonstreerima suures saalis. Pildil vasakult Diana Kulpa, Peter Raudkivi, Tina Rand, Viivi Kittask. Foto: Vaba Eestlane

GM
REIN KOPPEL
CHEVROLET • OLDSMOBILE
ROBERTSON MOTORS LTD.
1555 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONT. M4J 1N7
TELEFON 466-1135

Alcan Building Products
Authorized Dealer
ALCAN
VIHMAVEEREENNID JA TORUD
ALUMIINIUM AKNAD JA UKSED
RÄÄSTAALUSED JA PAIKESE VARJUD
20 AASTA GARANTII
LÄTI ETTEVÕTE
Century Aluminum Installers
2226 Dundas St. W. Toronto, Ont. M6R 1X3
Telefon 534-2864
Omanik ARTURS MIME
Võtke ühendust firma omanikuga. — Ei mingit vahemeest.

„Kogudus, Sinu vaimulik armastab Sind"

Peetri koguduse õpetaja praost O. Puhmi 70. sünnipäeva ja errumineku jumalateenistus — EKN tunnustusmärk elutöö eest

Möödunud pühapäeval toimus Peetri koguduses koguduse õpetaja praost Oskar Puhmi 70. sünnipäeva ja errumineku tähistamine piiskopliku jumalateenistusega. Kirikulisi oli palju, kes tahtsid oma kaaegset vaimulikku tema tähtpäeval õnnitleda ja errumineku puhul talle head puhkust soovida. Tulvil kirikus olid ka eelmisel päeval toimunud EELK Kanada praostkonna sinodist osavõtjad delegaadid ja eesti koguduste vaimulikud, kaugemaks külaliseks praost R. Kiviranna New Yorgist.

Jumalateenistuse avas noortekoor „Lootus", lauldes Reet Voksep-Lindau juhatusel I. Hannikaise „Pühapäeva hommik", misjärel vaimulikud protsessiooni korras sisenesid. Algliturgias olid kaastegevad õp. E. Pähn, õp. U. Petersoo, praost A. Taul ja õp. H. Laaneots. Lõpus laulis noortekoor veel J. Haydni „Gloria".

Oma altarikõnes praost R. Kiviranna meenutas oma esimest Toronto külastamist 1948. aastal millisele kohale asus O. Puhm, asudes üles ehitama kogudust, mis aastatega sai maailma suurimaks kogu eestlaskonnas, kodumaa kaasa arvatud. O. Puhm on Jumala abiga väsimatut tööd tehes täitnud oma ülesandeid, mis on eesti vaimulikule olnud pühaks kohustuseks.

Ta meenutas nende esimest kohtumist Tartu ülikoolis, kus pastoriks saades kumbki ei teadnud milliseks nende töö kujuneb ja millised koormad on neile pandud.

Ta iseloomustas õp. Puhmi ehitajana, kes ei ehitanud mitte eesti jumalakoda, vaid on olnud ehitaja ka inimsüdameis. Kindel usk kannab vilja ka siis kui oma maise teekonna oleme lõpetanud. Ta puudutas õp. Puhmi tööd Soome sõjavães vaimulikuna, kus raskeil aegadel oli õpetaja lähiolu noortele surijaile tuge andev, neid palveühenduses Jumalaga lähendav. „Ka sulle on Peetri kogudus tulevikus elav realiteet, mida sa kaasas kannad", iseloomustas praost R. Kiviranna oma kolleegi errumineku puhul säiluvaid tundeid kogudusega.

Oma jutluses piiskop K. Raudsepp vaatles Jeesuse kolmekordset küsitlust Peetrusega, et ta toidaks, hoiaks ja jälle toidaks tema karja. Ka tema sidus selle errumineva vaimulikuga, kel on olnud mehist julgust koguduse ja oma kiriku ülesehitamisel. Aga õpetaja oli siis noor ja tal oli tuli südames. Ta tõi näiteid praost O. Puhmi tööst noortega, perekondade kokkuviimisel abistajana, surijate troostimisel, mis on olnud vahetpidamata koguduse teenimine.

Pärast jutlust laulis Cantate Domino Charles Kipperi juhatusel C. Kipperi „Jumala koda" ja A. Topmani „Oma käed Sa laota" ning R. Toi orelil oma helitöö „Palve". Kirikupalves olid kaastegevod õp. E. Pähn, õp. U. Petersoo, praost O. Puhm ja praost A. Taul, kuna koor laulis „Meie Isa" palve.

Järgneva sõnavõttude ja õnnitluste rea avas piiskop K. Raudsepp, kes tõi tervitusi, õnnitlusi ja avaldas sügavat tänu EELK kirikuvalitsuse poole

ning andis talle edasi konsistooriumi tunustusena praost-emeerituse aunime, mida võib eluaeg kanda.

Praost R. Kiviranna tõi tervitusi Chicago praoskonna, oma koguduse ja iseenese poolt. Järgnes endine esimees Egbert Runge, kes õnnitles koguduse poolt ja andis üle külalisraamatu kõigi kirikuliste nimedega, kuna koguduse naisringi esinaine pr. Lentsmann andis üle pr. Meeta Puhmile kimbu roose.

EELK Kanada praostkonna poolt õnnitles praost A. Taul, kes meenutas oma esimest Torontosse tulekut ja imetlust praost O. Puhmi töö vastu.

Ta andis samaaegselt tervitused üle Vana Andrese koguduse poolt ja kingituseks kõigi sinodist osavõtjate allkirjadega raamatu.

T. E. Apostlik-õigeusu koguduse poolt tervitas ülempreester E. Lepik, meenutades esimesi kohtumisi Torontos ja sõbralikkust järgnevate aastate jooksul.

Eestlaste Kesknõukogu ja Eesti Vabariigi aupeakonsul Ilmar Heinsoo poolt õnnitles Laas Leivat, kes kinnitas praost O. Puhmi rinnale ka EKN teenetemärgi.

Soomepoiste Klubi ja Eesti Täienduskoolide poolt õnnitles E. Marten, ELK poolt Vello Hubel, Kanada Eesti Võitlejate Ühingute Liidu poolt V. Lillakas. Skautliku nooruse, Lembitu lipkonna poolt skm Harold Kivi, kuna kirjalikud tervitused oli saatnud õp. W. Johanson, Eesti Gaidide ja Skautide Malevad, Rajaleidjate gaidlipkond.

Lõpuks anti sõna ka sünnipäevalapsele Oskar Puhmile, kes alustas pühakirja sõnadega: „Olge ikka rõõmsad. Jätan armas kogudus teiega jumalaga. Kui tervist on, loodan jutlustadа ka siin. Ma armastan teid, kogudus. Olen rõõmus, et sain juba noorelt kutse vaimulikuks õppimiseks, õppides gümnaasiumis kreeka ja ladina keeli, Jumal andis mulle võimaluse teenida eesti kogudusi". Pöördudes kiriku poole, ta märkis, et tunneb siin iga nurka, iga kivi kõneleb talle. See on eesti kirik. Siia on sisendatud usku: ristnurgad risti ja sarikad palvekäsi. Raskusis on tulnud kasvada, Issand on pidanud teda tahuma ja mõnegi nurga siluma.

„Ta meenutas sõjapäevi, öeldes et sõjaväljal sain usulise sügavuse, sest surijaid ei saa ära saata kui sa ise ei usu.

„Tundsin elavat usku Issandasse, kes on elu Issand. Selles sain ristikandmiseks jõudu.

Võitlesime võõral maal oma kodupinna eest ja süda kutsus meid kodumaale, tahtes olla solidaarne oma võitleva kodumaaga. Olen rõõmus, et seda kutset südames kuulsin ja kaasa läksin."

„See kirik on minule püha, sest see on monument selle eest, et pääsesime vabadusse. Nüüd on töö tehtud, lahkun siit ilusast kirikust kuigi rõõmus on kurbus, nagu võib läbi pisarate naeratada. Kogudus, sinu vaimulik armastab sind. Tunnen et mu süda jääb siia".

Lõppsõna ütles õp. U. Petersoo mille lõpul kogudus laulis ühe suure töömehe elutöö iseloomustavaks kokkuvõtteks Eesti hümni.

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

tehtud ülekohtu suhtes jäänud ignorantseiks.

Võibolla peaksime oma selgitustöö tegemisel läänemaailmas õppima teistelt rahvusgruppidelt, kes oskavad paremini siinset massimeediat ära kasutada kui meie oleme seda teinud. Loomulikult ei suuda me võistelda juutidega, kes on võimelised oma sõbralike suhete tõttu siinse massimeediaga neile Euroopas tehtud ülekohut pidevalt sündmuste tulipunktis hoidma, jättes sageli mulje, et juudid moodustavad ainsa rahvusgrupi maailmas, kes ülekohtu ja tagakiusamiste all on kannatanud, kuid me võiksime siiski võtta eeskuju teistelt väiksematelt ja tagasihoidlikema sidemetega ja ressurssidega gruppidelt, näiteks siinsetelt argentiinlastelt, kes on asunud massimeedias Falklandi saarte küsimust selgitama.

Argentiinlaste algatusel ilmusid näiteks reedel, 23. aprillil Torontos ilmuva Kanada suurajalehe Globe and Mail'i veergudel üks poole-leheküljeline ja teine peaaegu leheküljeline kuulutus, milles selgitati Falklandi saarte ajalugu ja tehti faktidega selgeks, et argentiinlastel on siiski suured õigused tüli all olevatele saartele. Ühe neist kuulutustest olid lehte paigutanud Argentiina kodanikud Kanadas ja teise suurema, grupp Argentiina kodanikke, kes elavad Ühendriikides New Yorgi osariigis. Iga lehe lugeja, kes need kuulutused läbi loeb, saab lühidalt toodud faktide abil selge ettekujutuse Falklandi saarte ajaloost ja seal valitsevast olukorrast, mis võimaldab tal oma hoiakut kujundada ja vastavaid järeldusi teha.

Kas meie ei peaks ka sellistest võtetest eeskuju võtma? Kui venelased korraldasid 1980. aastal Moskva olümpia raamides Tallinnas olümpiaregati, siis soovitasime „Vaba Eestlase" juhtkirjas Eestis valitsevat olukorda suuremates ajalehtedes avaldatud kuulutustega selgitada ja sellise regati vastu protesteerida, eriti kuna regatist osavõtmisega andsid paljude maade sportlased tunnustuse vene okupatsioonile Eestis. Soovitasime seda kuulutuste avaldamise aktsiooni teha väljaspool meie keskorganisatsioonide eelarveid eriaktsiooni korras, kuid kahjuks jäi Eestlaste Kesknõukogu Kanadas selle ettepaneku suhtes ükskõikseks ja asi jäi tegemata. Kui meie nüüd „Globe and Mail'st" loeme, et 38 mitmesugustel elukutsete aladel tegutsevat Ühendriikide argentiinlast, nende hulgas terve rida koduseid perenaisi, on hakkama saanud sellise suure silmatorkava selgituskuulutuse avaldamisega, siis peaksime võibolla tulevikus selliseid võtteid meie vabadusvõitluse teostamisel senisest põhjalikumalt kaalumisele võtma. Kui fakte sisaldav selgituskuulutus — meie olukorras eriti oluline venelaste propagandavalede ümberlükkamiseks — on kasulik argentiinlastele, miks ei peaks selline aktsioon sajaprotsendiliselt teenima ka meie vabadusvõitluse huvisid?!

AMI

Maakondliku esinduskogu nõupidamine

Päevakorras sügisene tuluõhtu ja ESTO-84 küsimused

Möödunud neljapäeval toimus Eesti Majas maakondlike organisatsioonide poolt hiljuti moodustatud maakondliku esinduskogu esimene koosolek. Päevakorras oli ametite jaotamine, ettepanekute sõelumine organisatsiooni kodukorra koostamiseks, kus peamine siht on ühiste killamängude, killapäevade ja -õhtute korraldamine.

Juhatusse kuuluvad ajutiselt esimees J. Vihma, abiesimees Salme Vesi, sekretär L. Pihlberg, abisekretär A. Koppel, laekur A. Käärid, abilaekur P. Kalju, programmijuht Anne Liis Tüll ja informatsioonijuht W. Mandra, ESTO-84 sidemehed O. Haamer, Elna Libe ja Salme Vesi.

Koosolekule järgnes kohe teine, eeslmise Killamängude toimkonna juhatusliikmetega täiendatud koosolek,

kus oli päevakorras sügisese Eesti Maja tuluõhtuna mõeldud maakondliku peo korraldamine

ja ESTO-84 maakondliku osaga seotud küsimused.

Sügisese tuluõhtu eesmärgiga peo korraldamise arutlemisel viibis ka Eesti Maja abiesimees Alfred Sepa ,öeldes et Eesti Maja tuleb igati vastu sellele üritusele. Pidu algab kavakohaselt juba päeval ja oleks mõneti karavanipidustusele sarnanev. Teatavasti on tulu mõeldud Eesti Maja köögile uue pliidi ja külmutuskapi muretsemiseks ja võimalike ümberehituse tegemiseks, et ESTO-84 ajal suudaks kõök suuremaid vastuvõtte korraldada.

ESTO-84 osas andis informatsiooni esimees Toomas Metsala,

öeldes et tõenäoliselt loodetud uus Toronto Convention Hall ei saa selleks ajaks ühe linnavolinikku intriigide tõttu valmis.

ja selleasemel tuleb leida mujal ruume. Vaatluse all on olnud Royal York hotell, Toronto näitusevälja kul olevad ruumid jm., kuid mingeid kindlaid lepinguid pole veel sõlmitud.

Koosolek leidis, et maakondlikul ki ei jõutud, vaid võeti küsimus päeval, mis on ESTO-84 nädala teikaalutlemisele.

sipäeval ja milliseks ajaks pole Koosolekul tehti teatavaks, et veel kõiki külalisi kohale jõudnud, Eesti Kunstide Keskuse poolt orgavõiks maakondlikud kokkutulekud niseeritud ja Martin Kabali ning toimuda Eesti Maja kõigis ruumiLembitu Ristsoo poolt valmistatud des, kus klassiruumid võimaldaksid maakondlike ürituste ja kokkumuusikalise taustaga diapositiivide tulekute korraldamist, ühisüritusprogramm möödunud suvistest Kilteks aga oleks kogu Eesti Maja. lamängudest on nüüd valminud ja Esialgul mingile kokkuleppele siis- on kavatsus seda lähemal ajal Torontos esitada.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$45.—	$55.—
Poolaastas	$24.—	$29.—
Veerandaastas	$13.—	$15.—

KIRIPOSTIGA + SAATEKULU

	Kanadas:			Väljaspool Kanadat:
aastas	$49.—	+	$39.—	$44.—
poolaastas	$26.—	+	$19.50	$22.—
veerandaastas	$14.—	+	$ 9.25	$11.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:
LENNUPOSTIGA aastas $49.—, poolaastas $26 ja veerandaastas $14.— + SAATEKULU — aastas $66.—, poolaastas $33.— ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 60 centi

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates ..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....
Aadress .....
.....
.....
.....

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
9 Queen St. E. Toronto — Tel. 368-5011
Meil on rikkalikus valikus importeeritud lõngu. Sobivad varrastel ja kangastelgedel kudumiseks, põimimiseks, heegeldamiseks, tikkimiseks ja sõlmimiseks (macrame). ★ SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA ★ Kanvaa mitmes värvis — SOODSAD HINNAD. Avatud: esmasp.—kolmap. 9—6, neljap., reedel 9—8, laup. 9.30—4. Meie teine äri: 674 Broadview Ave. Tor. Tel. 469-2005, kell 3—5 p.l.

JUMAL KUTSUS KOJU OMA VÄSIMATU TÖÖMEHE

PRIIDU UUSMANN'i

Mälestavad kurbuses

LEIDA METSALU
LEMBIT METSALU
REIN PROOS perekonnaga
JULIUS TUULIK abikaasaga

OTTAWA EESTI SELTSI LIIGET JA KAASMAALAST

JAAN LAUR'i

sündinud 22. 9. 1911
surnud 14. 4. 1982

mälestavad

ÖED ja VEND perekondadega Eestis
OTTAWA EESTI SELTS ja
OTTAWA ÜMBRUSKONNA EESTLASED

ENDIST HEAD NAABRIT JA SÕPRA

JÜRI JAANSOO'd

mälestavad leinas

ROYAL BEACH'i EESTLASED

ARMAST SÕPRA

ARNOLD PÄRN'a

leinavad kurbuses Vancouveris:

ALLAS, TOIVO ja TIINA
AUG, ANTS
KAARNA, AUGUST
KURVITS, EDUARD ja ELLEN
KUUDRE, ALEXANDER
LEPNURM, HENNO ja HELMI
MOREL, LEO ja AGI
RANNAOJA, KONSTANTIN ja VILMA
REMMELG, VIKTOR ja MAIE
RUMMA, LINDA
SUKMIT, RICHARD ja LEIDA
SUURKASK, LINDA
TAMMPERE, UDO ja ERIKA
WISTER, JAAN

Mälestuste kauneid jälgi
meile hinge Sinust jäi.
Püüded üllad, mõtterikkad
tegid teoks Sa teiste heaks!

SÜDAMLIK KAASTUNNE ABIKAASALE

JÜRI JAANSOO

surma puhul

Mälestavad:

A. ALE
E. VUKS
J. NAAR
N. NURMING
R. METSLANG
T. HURT
E. HAAB
abikaasadega
ELSA JUUDAS
ELISE AKKER
ANNE LAPP

Kallist isa, vanaisa ja vana-vanaisa

PRIIDU UUSMANN'i

sündinud 18. mail 1896 Hiiumaal
surnud 26. aprillil 1982 Torontos

mälestavad armastuses

TÜTAR perekonnaga
TÜTRETÜTAR perekonnaga Torontos
POEG perekonnaga
POJAPOEG ja OMAKSED Kodu-Eestis

„Ja ma nägin uut taevast ja uut maad . . .“
Ilm. 21:1

Armast

PRIIDU UUSMANN'i

mälestab kurbuses

AUGUST LIIVOJA abikaasaga

„Õndsad on need surnud, kes Issandas surevad“
Ilm. 14:13

Noorepõlve koolivenda

KAPTEN

NIKOLAI BOCKFELDT'i

mälestab

V. SAARNI abikaasaga

Mälestame leinas igavikku lahkunud üliõilsat kaaspagulast

PRIIDU UUSMANN'i

ja kaastundes tütrele abikaasaga

AUGUST ja AIDE NÜÜD

Lahkunud sõpra

NIKOLAI BOCKFELDT'i

mälestab leinas

RUUDI MEEMAN abikaasaga

Kauaaegset ustavat koguduse piiblitunni juhatajat

PRIIDU UUSMANN'i

mälestavad leinas

EELK PEETRI KOGUDUS ja ÕPETAJA

„Õndsad on need surnud, kes Issandas surevad“ Ilm. 14:13

Kauaaegset armsat piiblitunni juhatajat

PRIIDU UUSMANN'i

mälestab leinas

PEETRI KOGUDUSE PIIBLIRING

„Mina olen ülestõusmine ja elu;
kes minusse usub, see elab,
ehk ta küll sureb“ Joh. 11:25

Armast

NIKOLAI BOCKFELDT'i

mälestavad

EHA ja HANS LUPP

JÜRI JAANSOO'd

mälestavad

WILLY ja ASTA BURCHARDT
EDUARD TAMMSAAR
JAAN TAMMSAAR

Armast endist majanaabrit

PRIIDU UUSMANN'i

mälestavad kurbuses

AUGUST KUBJA
KARL TAAGEPERA

Kallist

PRIIDU UUSMANN'i

mälestavad tänutundes

INGE ja ANDRES TORK

Kodu-Eestis surma läbi lahkunud onu ja vanaonu

KOSTANTIN PEET'i

mälestavad leinas

AMANDA KALLAS abikaasaga
AUGUST PEET abikaasaga
MAIMO MÄEUMBAED perekonnaga
ARNO PEET perekonnaga

Armast sõpra

VÄINO BRAMBAT'it

mälestavad leinas

INNAR ja HILJA TEOSE

Armast sõpra

VÄINO BRAMBAT'it

mälestavad leinas

JUHAN ja ASTA PAIDRA

Kallist sugulast

JÜRI JAANSOO'd

mälestame leinas

Nii nagu vari, me elu siin on!

ALEKS ja VALLI
ENN ja EVI perekondadega

Kurbuses mälestame armast

MILVI JÜRGENS'it

ja tunneme kaasa abikaasale

JAKOB ja SINAIDA PAALBERG Vancouver, B.C.

Head perekonnasõpra

JÜRI JAANSOO'd

mälestab

SERGIUS LAANISTE perekonnaga

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

Tiina Mitti kontsert

Tiina Mitt on klaverikunstnik, kelle taiet me läheme kuulama juba teatud nõuetega. Seda põhjustavad noore pianisti regulaarsed õnnestunud esinemised minevikus, küll iseseisvail kontserdeil, muusikavõistlusil, kaassolistina ja muil üritusil. Loetletute taga seisvad omasoodu kunstniku loomulik talent — musikaalsus, püsivus ning kontsentratsioonivõime, klaveriõpingute varajane alustamine, soliidne kool paremate õpetajate juhendusel, sagedased võimalused esinemisteks ja mõistev toetus lähidasilt ning asjatundjailt.

Pühapäeval, 18. aprillil toimus pianist Tiina Mitti järjekordne klaveriõhtu ja sedapuhku akadeemilise naismuusikute organisatsiooni Korp! Fidentia korraldusel. Kontsert toimus Tartu College'i aulas, kaasaelava ning tänuliku muusikapubliku ees. Kavaliselt valis pianist kontserdil endale tavalisest erineva tee. Ta hülgas liihemad ning keksmisepikkusega kompositsioonid ja täitis kogu programmi kahe kapitaalse klaveriteosega — J.S. Bachi „Goldbergi Variatsioonid" ja Fr. Liszti „Ungari Fantaasia". Kahtlematult on selline valik seotud riskidega: esiteks, mainitud kava nõuab suurt füüsilist, tehnilist ning vaimset jõudu esinejalt; teiseks, ka kuulajaskond peab ennast helitööde jälgimisel harilikust rohkem pingutama — puuduvad ju „õhkuandvad" paladevahelised pausid ja helikeele-stiilide mitmekesidus. Ent vaatamata märgitud hädaohtudele, oli Tiina Mittil siiski küllaldaselt enesekindlust ja julgust kahe teose programmiga välja tulla ning võime rahuldustundega nentida: viimased maksid häid dividente. „Goldbergi Variatsioonid" ei juhtinud meid üksnes barokkmuusika monumentaalsesse vormilisse arhitektuuri, vaid pianist võlus me silmade ette ka komplekssе muusikalise aparatuuri — üksteise järele, ning kohati simultaanselt, toodi lavale cembalo, klaver, orel ja isegi täisorkester. Ülimalt suurejooneline kompositsioon ja muusikaliselt läbimõeldud ning tehniliselt võimekas ettekanne. „Ungari Fantaasia" on originaalselt kirjutatud klaverile ja sümfooniaorkestrile. Viimase aset täitis õhtul teine klaver, mille osa mängis pianist Madis Kreem. Selletõttu jäid vajaka jooned, värvid, dünaamika, mida üksnes vastavad instrumendid suudavad produtseerida. Nimetatud puudujääke korvasid aga seda enam duopianistide nooraslik entusiasm, ükstelst jälgiv-mõistev koostöö ja kompositsiooni kontrastekasutava temaatilise materjali rõhutamine. Fantaasiasse talletatud melanhoolsus-mõtisklus ja vastandlikult tormav-tantsulisus tulid ettekandes reljeefselt ning mõjuvalt esile. Ka M. Kreem omab võimeka tehnika ja on suuteline pianist. Õnnitleme õhtu korraldajaid ja kahte silmapaistvat esinejat!

—d.

Eesti noored . . .

(Algus lk. 1)

Möödunud aasta jooksul anti välja Kanada Eestlastele Kuldteenetemärke ja Teenetemärke eesti rahvuslikus tegevuses kauaaegselt töötanud liikmeile.

Ülevaadet täiendas esimees L. Leivat X Balti Õhtu osas, pidades seda ka rahvuspropagandaliselt eriti õnnestunuks.

Tegevuskava arutlemist läbis kaks põhilist joont, mis on siinse eesti ühiskonna taustal: Mida saame teha VEKSA ja pealekasvava eesti noorsoo eemalejäämise osas eesti ühiskonnast. Kas on tähtis üldse eestlane olla, kuna mõiste „vabatahtlik eestlane" on saanud käibesõnaks.

Pikem sõnavõtt sel alal oli EKN peasekretär E. Salurannalt, kes väitis, et eesti isa-ema lapsed ei saa sellist valikut omale teha, kuna nad on sündinud eestlasteks. Ainult segaabieludes on valikuvõimalused.

Ta märkis edasi, et möödunud sügisel toimunud kodueestlaste külaskäigud olid VEKSA organiseeritud, nagu kodumaal avaldatud trükistes on märgitud;

on isegi märgitud, et ühel puhul oli kutsujaks siinne Eesti Kirjanduse Sõbrad nimeline organisatsioon.

Küsimuse arutlemisel tõi isikliku näite VEKSA petlikust tegevusest EKN valitud liige Maiki Lupp Andre, keda Tallinna külastamisel VEKSA oli alt vedanud ja ta kultuuriseminarist osavõtuga sidunud.

Koosolek leidis, et tuleb resoluutsemalt vastu hakata ja üteldi, kes on kes.

Need, või neile lähedased probleemid olid arutlusel ka algatatud küsimuste all.

Üldiselt leiti, et noored ei tea, mis on eesti organisatsioonid ja mis on VEKSA.

Neid tuleks aga eesti noortele valgustada.

Algatatud küsimuste all puudutati dissidendi Sergei Soldatovi Torontosse tulekut maikuu alguses. Tema informatsioonikoosolek toimub 13. mail Eesti Maja suures saalis. Selgitati, mida on tehtud Kanada E.V.Ü.L. poolt „sõjakurjategijate" kaitseks ja soovitati EKN-u poolset algatust Kanada kohtuministrile märgukirja saatmiseks. Teised pidasid seda sammu enneaegseks, kuna eestlasi pole Kanadas veel süüdistatud. Räägiti noortele eesti keele õpetamisest, kuna K. Jõgi leidis, et tuleb üha vähemaks jäävaile lastele läheneda kasvõi kahes keeles, et need eesti välisvõitlust edasi viiksid. Reet Marten-Sehr rääkis segaabieluliste meie koosolekuile ja tegevusse toomisest. Kadi Kaljuste küsis, kes on Soldatov, keda noored ei tunne. E. Kiilaspea leidis, et eesti noortel puudub neutraalne foorum ja nad vajaksid Eesti Majas oma klubi, mis praegu on organiseerimisel ja mida EKN peaks toetama. Kui Eesti Majas on sellele vastuseis, siis see viiakse mujale, kasvõi Läti Majja. Kadi Kaljuste juba teadis, et eesti noored käivad viimases kohas igal õhtul, kuna eestlastel ei ole sellist kohta. R. Antik soovitas kokkukutsuda kõik keeleküsimusest huvitatud nende probleemide lahendamiseks. Lõpuks tegi E. Kiilaspea ettepaneku, et EKN avalikult toetaks Eesti Majja noorte poolt asutatava klubi ideed.

Pärast mitmesuguseid sõnavõtte sõjasüüdlaste, keele ja Kanada poliitikute meile vastuvõtmatute väljenduste üle,

arvas Henny Aruja, et eesti poliitiline mõtlemisviis on liinklik, kutsutakse kõnelema ja hinnatakse ainult neid, kes meie moodi mõtlevad.

Kui mõni asi ei meeldi, siis võiks neid sellest meie eriseisukohast informeerida.

Läbirääkimiste all luges L. Leivat ette Prantsuse parlamendi protokolli 16. sept. 1981, kus käsitletakse Balti riikidesse suhtumist ja on öeldud, et Prantsuse valitsuse seisukoht ei muutunud Helsingi kokkuleppele alla kirjutamisega, ega pole ka hiljem muudetud annektsiooni mittetunnustamist.

Koosoleku lõpuks oli kohale jäänud vaid 8 liiget.

VÄÄRTUSLIKUM KINK MAALIKUNSTNIK
OLIMAAL SUMMER
SAARNIIT STUUDIOST
567 ROEHAMPTON Ave. Toronto. Tel. 488-5895

CHOLKAN R. CHOLKAN & CO. LIMITED REALTOR
TOOMAS TOOP 763-5555 769-3523
AIANDUSÄRI, 29 aakrit, ½ tundi Torontost läänepoole
SIMCOE KRUNT, umbes aaker, linnavesi ja elekter, ilma % mortgage

SOOJAVEEKÜTTED
Uued ja parandamine — õli ja gaas
Veetorude parandamine
ROLAND KULLIK — Tel. 275-1280

Mälestusterohked sõjakooli päevad

Ohvitseride Kodu ball Tartu College'is

Läinud laupäeval toimus Eesti Ohvitseride Kogu Kanadas korraldusel Eesti Vabariigi Sõjakooli aastapäevaball tagasihoidliku osavõtjaskonnaga Tartu College'i ruumes. Korrapidaja ohvitseri (teadustaja) ülesannetes oli kapten Tõnis Nõmmik, kes koosviibimise alul tutvustas eeloleva õhtu sisu.

Kuna samal päeval olid maailma tähelepanu fookuses sündmused Lõuna-Atlandil ja küsiti mis seal võiks juhtuda, siis andis kapt. T. Nõmmik ülevaate sealsest maast ja rahvast, kuna ta on mõnda aega Argentiinas elanud.

Ta vaatles sealseid väikseid saartegruppe ja Antarktise jagamist maailmariikide vahel siiludeks, kel seal on oma huvid, kuna arvestatakse, et seal piirkonnas leidub suuri maapõuevarasid.

Suurimad neist saartegruppidest on Falklandi saared, mis kuulusid Hispaania kuningriigile.

Kui 1810 Argentiina alustas ülestõusu Hispaania vastu, mis kulminеerus 1816 iseseisvaks saamisega, siis Argentiina arvestas, et kõik mis kuulus Hispaaniale, kuulub ka Argentiinale. Huvi saarte vastu oli siiski väike, kuna Argentiinal olid sõjad naabritega.

1830. a. hakati maailmas otsima veel avastamatuid alasid ja inglased kuulutasid selle Inglise asumaaks, kuid tänapäevani on Argentiina pidanud seda omaks ja 2. aprillil ka võttis selle üle sõjalise operatsiooniga.

Lõuna-Georgia saarel on olnud kolm riigivõimu, ühes otsas inglased, teises 4—5 Argentiina politseinikku, kuna saarte tegelikeks elanikeks on norra vaalapüüdjad.

Küsimusele, miks just praegu tegi Argentiina sellise sammu, leidis ta mitu alternatiivi. Briti pole enam maailmariik, 130%-line inflatsioon Argentiina majanduselus, sisepoliitilised ja majanduslikud probleemid ning rahutused vajasid midagi, et neilt tähelepanu kõrvale juhtida.

Kuid olukord võib olla erinev sellest, mida argentiinlased arvestasid.

Inglased on teel. Kuid ka Argentiinal on sõjalaevu ja hea väljaõppega sõjavägi, kus mereväes on kaheaastane sundaeg. Sõjalaevad on aga vananenud, II maailmasõjaaegsed USA ja Inglise päritoluga. Uuemaid sõjalaevu on ainult kokku 6, needki tehtud kas Inglismaal või Inglise loaga ja plaanidega Argentiinas. Nii jääksid need peagi seisma pikema konflikti puhul tagavaraosade puudumisel.

Küsimusele, kas Argentiina hakkaks vastu, arvestas kapt. T. Nõmmik, et küll vähemalt esialgul, pool päeva või koguni päeva. Kuid see on tema isiklik arvamine. Argentiinal pole võimalik pikemat sõda pidada, kuna sõjapidamine on kallis ja riigil pole raha. Ka on praegune laskemoon vananenud ja 25% pole enam plahvatusvõimeline. Sõda ei lõpe nii nagu argentiinlased arvestasid.

Sõjatehniliselt on sõda huvitav, **kuna on kasutusel uued lennukid, mis vertikaalselt võivad õhku tõusta.**

Argentiinal on vaid lähivõitluslennukeid. Kõik kokku annab võimaluse järelduse tegemiseks, et kogu konflikt toob neile halva üllatuse.

Eesti Ohvitseride Kogu Kanadas peatoimkonna poolt ütles peolistele tere tulemast ltn. E. Silm, misjärel Eesti Ohvitseride Kogu Kanadas esimees kapten-major B. Valge VR/II tervitas omalt poolt külalisi ja hindas sellise koosviibimise tähendust endistele sõjameestele ja nende eluseltsilistele.

Eeskavalises osas Tiina Kiik esitas klassikalisel akordionil rea Scarlatti jt. helitöid, eesti rahvaviise ja

viimasena Suppé „Kerge ratsaväägi", mispuhul kõik ratsaväeohvitserid kogunesid akordioni ümber.

E. Silm tänas suurepärast muusikut roosidega.

Lõpuks vestles kapt. T. Nõmmik veel loo, kuidas Kanada tankiüksuses noori treeniti ja 53-tonnise Centirian tankiga käidi jänesejahil, kuna selle haakidega tuleb ka tulevikus tankistil arvestada.

Ülejäänud õhtu oli ballimeeleoluline, kus mitme põlve ohvitserid veetsid sõprusest sooja ja mälestustest rohke õhtu. Ruum oli dekoreeritud mitme relvaliigi emblеemidega.

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8
GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
Tel. 466-1951 või 466-1502
Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstikäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

KIRIKUD

TORONTO VANA-ANDRESE KIRIK

Carltoni ja Jarvise nurgal.

Erakorraline **JUMALATEENISTUS** neljapäeval, 6. mail, 1982, kell 20.00.

KORPORATSIOON FRATERNITAS ESTICA 75. AASTAPÄEVA JUUBELI-JUMALATEENISTUS.

Kaastegevad:

Õpetaja ELMAR PÄHN
Organist PETER PAUL LUDIG
Solistid IRENE LOSSBERG
AVO KITTASK

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

SPORT

Spordimärkmeid

Maailmameistrivõistlused purjetamises „Solingen"-klassis peeti Perthis, Austraalias, kus maailmameistritiitli sai Austraalia meeskond Mark Bethwaitega roolis. Hõbemedali sai samuti Austraalia esindus, kuna pronksmedali said ameeriklased.

☆

Uus Meremaal Aucklandis peetud võistlusel jooksis seni rahvusvaheliselt tundmatu Anne Audain 5000 m ajaga 15.13,22, mis on inglanna Paula Fudge nimel olevast maailmarekordist 1,29 sekundit parem.

☆

Rahvusvaheline Laskespordi Liit esitas 1984. aasta Los Angelese olümpiamängude organiseerimiskomiteele ametliku protesti. Põhjuseks on asjaolu, et olümpiatiir on olümpiakülast 50 km kaugusel ja sõiduks võistluspaigele kulub üle tunni, mis on sportlastele väsitav.

Laskevõistlus haavlipüssist

Toronto Eesti Õngitsejate ja Jahimeeste Seltsi liikmete vaheline laskevõistlus haavlipüssist korraldatakse laupäeval, 15. mail, algusega kell 10 hommikul Läti Jahiklubi „Berzaine" laskerajal. Võistlus toimub Seltsi 25 aasta juubeli rändkarikale ja seltsi poolt väljapandud auhindadele. Palume kõikide laskehuviliste osavõttu.

Juhatus

Õiendus

„Vaba Eestlase" nr. 30 esiküljel oleva foto allkirjas on sattunud eksitus, tuleb lugeda: seisavad Karl Talpak — abiesimees, Juhan Käis — välissekretär, Albert Lukk — abilaekur, Leida Laanemets — abisekretär jne. Viimase nimi oli pildiallkirjast eksikombel välja jäänud.

Eesti suusatajate vanemast põlvkonnast oli möödunud talvistel võistlustel aktiivne Theo Vellend, kes sageli oli esimeste hulgas.

Foto: H. Kivilo

Toimetusele saadetud kirjandus

Ain Kalmus, MEIL POLE JÄÄDAVAT LINNA. Neljas köide mälestusi. Eesti Kirjanike Kooperatiiv, Lund 1981. 197. lk.

ÜHISPANGA UUDISED XXVI (1982). Sisus: J. Künnapuu „Inflatsioon aja luubis", A. Kütt „Toronto Eesti Ühispank 1981. aastal", H. Urm „Rekordilised arvud laenutegevuses 1981. aastal", Karl Arro „Alati eestlaskonna teenistuses", A. Park „Riigi eelarve", E. Runge „Kotkajärve Uudismaa", E. Kuris „Muudatusi ühispanga juhtkonnas ja ametkonnas" ja „Ants Eric Kerson, In memoriam". Tekstiosade vahel Ants Kütti fotosid.

VALGUS nr. 5 — 1982. Neljakümneüheksandat aastakäiku käivas evangeelses kuukirjas on avaldatud: A. Laur „Sõnakuulelik süda", H. Söderholm „Kannatus", Salme Kahu luuletus „Tunnistus Issanda ustavusest", S-m tõlgitud „Barnabas", N. Roos „Norrköpingist Rootsist", G. Raberth „Kolmekordne pühitsus", A. Leesment „Jumal peab meeles ega unusta", E. Kiil „Nelipühi ärkamine Eestis" ja lühemaid kirjutusi.

USURÄNDUR nr. 2 — 1982. Sisus: T. Proos „Punane nöör", N. Roos „Kas hüüad hoosianna või poo risti!", E. Toompuu „Tõeteri sõnasalvest", A. Roos „Ja sõna pandi kirja", WHJ „Seitse kogudust", B. Graham „Loendamatud inglid", S. Sjöberg „Kui Issanda inglid end ilmutavad", „Usulise ärkamise algus Eestis", E. Mänd „K.L. Marley mälestuseks", P. Kaups „K.L. Marleyd mälestades, H. ja I. Heneise „Haiiti", nende vahel vaimulikke luuletusi, V.R. Hiiumaa ärkamise 100-aastane juubel", teateid ja kroonikat.

AJA KIRI — September 1981. Sisus „Kuhu koondada jõud?", Amandus Eksiilis „Kellele kuulub kiri?", „Toimetaja tupikus", H. Susi „Looming 81", R. Toi „Songs from Estonia", E. Järvesoo „Tartu ajalugu", Käsu Hans „Oh! ma waene Tardo-liin", A. Kaasik „Vanemuiseta" Tartu", V. Salo vestlus Hardu Keek'iga, „Sydney noorteleht", M. Valgemäe „ „Estonia" ooper inglise kriitikas", I. Mikiver „ „Sürrealist" Ehin", V. Salo „Süviti", F. Oinas „Lugeja veerg".

NEWSLETTER FROM BEHIND THE IRON CURTAIN / Reports on Communist Activities in Eastern Europe, nr. 511 — 1981. Eesti Rahvusfondi väljaanne. 32 lk.

RISTSÕNA NR. 1100

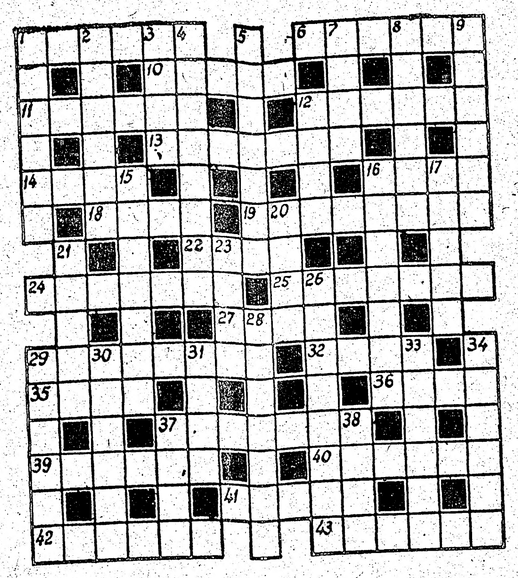

Põikread: 1. Osa näidendist, 6. Loom, 10. Aedvili, 11. Sõjagaas, 12. Pealinn Ameerikas, 13. Tapma, 14. Võõrasema, 16. Kehaosad, 18. Pude, 19. Moodne, 22. Ligidal, inglise keeles, 24. Koht kirikus, 25. Vaade, seisukoht, 27. Üks Joosepi poegadest, 29. Vaga ... — F. E. Sillanpää teos, 32. Hispaania naisenimi, 35. Teravili, 36. Tuli, 37. Tujukus, isemeelne tuju, 39. Piloot, 40. Katki, 41. Riidesort, 42. Muistne Eesti maakond, 43. Ette tundma.

Püstread: 1. Kummaline, imelik, 2. Põllumajanduslik, 3. Ameerika kirjanik, 4. Petserimaa elanik, 5. Pilli häälestama, vanemas keeles, 7. Emane koer, 8. Ronga teine nimi, 9. End. kihelkond Pärnumaal, 12. Mitte võõrad, 15. Ruum karistuse kandmiseks, 16. Peamiselt metsatööstuses esinev elukutse, 17. Hoiab laeva paigal, 20. Väike loom, 21. Laevale hädaohtlikud, 23. Tee ... — omaaegne suurfilm, 26. Seda on näiteks president või kuningas, 28. Lava, kõrgendatud põrandaosa, 29. Vee vool, 30. Kiireim liiklusvahend, 31. Eesti helilooja, 33. Kohanimi Virumaal, 34. Sadamalinn Ukrainas, 37. Lind, 38. O. Lutsu teos.

RISTSÕNA Nr. 1099

LAHENDUS

Põikread: 1. Ottawa, 5. Alamal, 9. Habakuk, 10. Karl, 11. Tuul, 13. Ikla, 15. Dott, 17. Koa, 18. Isase, 21. Toi, 22. Annus, 23. Luisk, 24. Lepik, 25. Linda, 27. Evald, 30. Onu, 31. Meran, 35. Eedi, 37. Liir, 38. Iiri, 40. Avas, 42. Vasikas, 43. Vähene, 44. Kanton.

Püstread: 1. Ontika, 2. Ahaa, 3. War, 4. Ablas, 5. Aktus, 6. Luu, 7. Akud, 8. Lattik, 10. Klan, 12. Loti, 14. Kondine, 16. Toselli, 18. Islam, 19. Amper, 20. Elken, 25. Loetav, 26. Nudi, 28. Apis, 29. Darwin, 32. Elise, 33. Atakk, 36. Iive, 37. Lasn, 39. Ran, 41. Vaa.

RAAMATUID

MÜÜGIL „VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind $	Saat. kulu ¢
EESTI SKAUTLUS VIISKÜMMEND AASTAT	2.—	$1.—
ESTONIAN SCOUTING	3.—	.35
Fred Limberg — ISAMAA EEST	18.—	.70
EDUARD RÜGA graafik ja maalija	10.—	.50
A. Käbin — VAIM JA MULD	5.—	.70
Ivar Ivask — ELUKOGU	10.—	$1.—
L. Kaagjärv — AASTAPÜHAD piibliteoloogilisi vaatlusi	7.50	$1.—
Heino Jõe — LUGU KÄBIST, LUGU KÄNNUST	2.—	.35
Evald Mänd — AASTATE PÄRAND (kolmas valimik vaimulikke vaatlusi)	8.—	.50
Juhan Kangur — VAIM, VÕIM JA VABADUS	7.50	.50
Hanno Kompus — KUSTUMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE	11.—	.85
Anna Ahmatova—Marie Under — REEKVIEM	3.50	.35
Herbert Michelson — KODUMAALT VÕÕRSILE	10.—	.50
Herbert Michelson — SKAUTLIKUL TEEL	3.—	.50
Herbert Michelson — NOORSOOTÖÖ RADADEL	3.—	.50
Herbert Michelson — EESTI RADADELT	9.—	.50
ESTONIAN OFFICIAL GUIDE	5.—	.40
Paul Laan — MÕTTELEND — pilte ja peegeldusi	5.—	.30
Eduard Krants — LUMELIITLASED (luuletuskogu)	3.—	.30
August Kubja — KADUNUD KODUD — mälestused	4.—	.30
August Kubja — MÄLESTUSI KODUSAARELT	2.—	.20
Ilona Laaman — MIS NEED SIPELGAD (luuletuskogu)	3.—	.30
Aarand Roos — JUMALAGA, KARS JA ERZURUM	4.—	.30
Ants Vomm — VARJUD (luuletuskogu)	8.—	.50
Salme Ekbaum — AJATAR (luuletuskogu)	4.—	.30
Ants Vomm — RISTSÕNAD I	2.50	.30
Ants Vomm — RISTSÕNAD II	2.25	.30
Ants Vomm — MINU HING (luuletuskogu)	20.—	.40
Aarand Roos — JUUTIDE KUNINGAS TALLINNAS	5.—	.40
Johan Pitka — RAJUSÕLMED	8.80	.40
Urve Karuks — KODAKONDUR (luuletuskogu)	6.—	.30
Hannes Oja — KOPUTUSED ENESES (luuletuskogu)	1.50	.30
Hannes Oja — TUNNETE PURDEL (luuletuskogu)	2.75	.30
Andres Küng — MIS TOIMUS SOOMES?	14.—	.50
Einar Sanden — LOOJANGUL LAHKUMINE TALLINNAST	16.20	.50
VARRAKU JUTULEHT — KUS ON NEEME VANAVAARA?	5.—	.50
V. Veedam — LURICH AMEERIKAS	8.—	.70
VARRAK — kevad 1982	5.—	.50
E. Uustalu — TAGURPIDI SÕUDES (Mälestusi 1914—1943)	18.—	$1.—
A. Roos — RÄNDAMAIE (luluetuskogu)	6.—	.70

RAAMATUID LASTELE:

KALEVIPOEG (õppe- ja tööraamat lastele)	3.—	.50
ÕPETA MIND LUGEMA I (õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	4.—	.40
ÕPETA MIND LUGEMA II (õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	5.—	.40
EESTI KEELE HARJUTUSTIK I	3.—	.50
PIKKE MIKKE — Tuttsaba ja vuttsaba	2.50	.50

MUNDRIS SÜDAMEVALLUTAJAD

Berta Ruck

23.

Ja siin too luupainaja nüüd seisis näoga, nagu läheks terve maailm hukka, sest et ta ei jõudnud jaama ühel ajal sõbra ja minu õega.

Ta oli päris mures. Peab ütlema, et mõni mees näeb palju kenam välja, kui tal on murelik ja ärritatud ilme, kui siis, kui ta on heas tujus. Ja luupainaja oli seda laadi mees. Ehk küll ma olen vihanud seda olendit ja kole ta oli ju ka oma „mahajäetud ohvitseri" looga, kuid pean küll ütlema, et praegusel momendil ta oli päris kena. Ta oli poisilik ja lihtne oma ärevuses ja ma unustasin, et olime sõjajalal ning noogutasin talle julgustavalt.

„Pole viga," ütlesin, „see pole ju teie süü. Ja kuigi õde läheb arsti juurde ilma et saaksin ta kätt hoida, ei lähe ju ka veel maailm hukka. Ta ei lase end küll uimastada, aga nad seda valu ikka vähendavad. Ta kindlasti ei tunne üldse midagi."

Ütlesin seda samas toonis nagu koduski olin kõnelnud Nancy hambavalust, sest ma ei teadnud ju, kas ta teadis, et see oli vaid väljamõeldud lugu.

Ta uuris mind kangesti. Hakkasin mõtlema, kas tal ehk aimu on sellest loost, kui ta juba ütles: „Ma kardan, teie õde on väga pahane mulle."

Siis mõtlesin jälle, et ta ei tea midagi.

Kui tal asjast aimugi oleks olnud, siis oleks ta ka saanud aru, et kapten Mastersil ja Nancyl midagi selle vastu ei oleks, kui nad meid tervel päeval enam ei kohtaks.

Ütlesin sellepärast, ise istudes ikka veel sõidukis, kuna tema seisis keset teed nagu hunnik õnnetust: „Õde ei pahanduks sugugi! Kardan, tal oli nii tugev hambavalu, et tal täiesti ükskõik on, kes ütlesin talle. „Aga kohe." Kuid ta ei vastanud ja piiudis vaid närida oma mokahabet, mis tal aga ei õnnestunud, sest tal oli seda umbes sama vähe nagu minul silmaripsmeid. Ümises vaid: „Miks Harry Masters ei öelnud mulle siis, kui palju keegi asjast teab, selle asemel et jätab kõik nii juhuse hoolde?"

„Teie olete see, kes jätab kõik juhuse hoolde," vaidlesin sõidukist. „Jumala pärast, rääkige mulle ometi, mida kapten Masters oleks pidanud teile ütlema."

Luupainaja avas suu.

Kuid sel momendil nägime autot tulevat ümber järgmise käänaku ja jalamaid oli härra Lascelles valmis teda kinni pidama. Sõiduk **tuli jaamast ja teda juhtis naine.**

Peas oli tal müts, mis ulatus peaaegu suuni, ja seljas palitu nahkkraega, mis omakorda ulatus nii kõrgele, et võimatu oli näha, mis nägu see inimene õieti oli.

Väike härra Lascelles läks talle lähemale, tervitas, kui auto käiku vähendas, ja algas: „Ma väga vabandan, kuid —"

Kuid siis naine hüüdis rõõmsa imestunud häälega: „Frankie, Frankie!"

„No kas pole! Tõepoolest see on ju õde!" hüüdis härras Lascelles.

Siis ta ütles: „See tähendab õnne, et kohtan teid siin." Ja minu poole pöördudes: „Lubake tutvustada üht mu vana sõpra. — See on preili Eliisabet Verdeley sealt korterist, kus ma praegu peatun," seletas ta naisele. „Ja see on preili Gates."

„No lõpeta juba, Frankie, ja ütle, et olen su põetaja," ütles naine sõidukist oma avameelse naeruga. „Põetasin teda nimelt pimesoolepõletiku ajal."

„Ja oleksingi eluga lõpuarve teinud, kui poleks teda päästmas olnud," ütles luupainaja tõsise näoga. „Olin talle küll suureks vaevaks, kuid läbi vedas."

„Olgu pealegi, milles aga nüüd häda seisab, Frankie? Mis me neist vanust õrnust mälestusist ikka välja kraabime. Kas masin ütles üles?"

„Jah, halb õnn," ütles härra Lascelles kahetsusega. „Tahtsime preili Verdeleyga linna minna ja — asi seisab nimelt sellest, et meil on ees väga tähtis toiming, kus ei tohi mingi hinna eest puududa."

„Ah tõesti?" ütles naine, silmitsedes mind kaunis uurivalt oma nahkkrae tagant.

Vaatasin talle otsa avameelselt ja resigneeritult, seega nagu tahtes talle mõista anda, et mul pole sellest loost ei vähem ega rohkem teada kui tal endalgi. Tuli ta ju vahele sel momendil, kui pidin just teada saama selle salapärase loo mu õe ja ta peigmehe kohta.

„Hea meelega viiksin teid linna," ütles daam, „kuid mul endal on ka tähtis asjaõiendus teispool Porikülа. Kas teate, et mul on nüüd oma väike haigla linnas haavatud ohvitseride jaoks?"

„Kas tõesti? No hüva! Ühel heal päeval ilmun ma siis jälle teie juurde, kui sakslased on mulle juba oma kuule tunda andnud," ütles härra Lascelles ja jätkas: „Ega me ei taha teid kinni pidada, kui teil kiire on, aga olge nii hea ja saatke meile mõni päästja, kui läbite Porikülа. Öelge näiteks sepa juures, et ta saadaks ühe selli — ükskõik kelle — see pole tähtis."

„Hea küll," vastas daam autost ja haaras uuesti tüüri, heites mulle pilgu, kui pani liikuma oma sõiduki. Tal olid rõõmsad, targad ja veidi pilkavad silmad. Vaatles mind veel kord teravalt, enne kui viipas käega jumalagajätuks. Ja siis algasin uuesti: „Te peate mulle ütlema, mis see kõik tähendab. Tahtsite mulle just seletada, kui teie sõber vahele tuli. Miks Nancy ja kapten Masters tahavd, et meie ka seal oleksime?"

Härra Frank Lascelles tegi veidra liigutuse oma pruunide, kinnastatud kätega. Tundus, nagu ta ajaks kõik nelja tuulde laiali. „Hüva. Ütlen teile siis, milles asi seisab. Nad tahtsid, et me seal oleksime, sest olin neile lubanud tunnistajaks olla."

„Mis!" hüüdsin. „Tunnistajaks laulatusel?"

„Just nii," ütles luupainaja pool naerdes, pool kurvalt. „Olgu laulatus kuitahes vaikne, aga tahetakse ju ikka, et vähemalt tunnistajadki juures oleksid.

Ja jätkas siis oma üllatust:

„Ja teie, preili Tuulepea — preili Eliisabet, tahan öelda, pidite pruutneitsi olema."

„Aga jumala pärast — kelle laulatus — kelle pruutneitsi?" hüüdsin nii ärritatult, et oleks olnud päris hea, kui oleksin saanud võtta kinni ta õlgadest ja raputada teda. Ta nägi välja kui mängukaru.

„Keda teie siis arvate?" küsis ta. „Hiljemini või varemini saab asi niikuinii teatavaks — nii siis, muidugi oma õe ja Harry Mastersi pruutneitsiks."

„Nad tahavad abielluda?" kordasin poolminestunult. „Abielluda?"

(Järgneb)

Eeloleval reede õhtul toimuval Eesti Kunstide Keskuse kontserdil Eesti Majas esineb klassikalisel kittaril Boris Bagger Saksamaalt koos sopran Elisabeth Stephaniga.

Just as we can look back with pride on our past,
we can now look with pride to our future.

Canada now has its own Constitution
with the traditional rights and freedoms
we once took for granted.

Today we can truly say, the future belongs to us.

The Canadian Constitution and the Canadian Charter of Rights and Freedoms

If you would like to receive more information check off the boxes below and complete the address form.
See for yourself exactly what the Constitution and the Charter of Rights and Freedoms means to you and to the future of Canada.

- ☐ The Canadian Constitution 1981
- ☐ The Canadian Constitution 1981 Highlights
- ☐ The Constitution and You
- ☐ The Canadian Charter of Rights and Freedoms
- ☐ The Canadian Charter of Rights and Freedoms A Guide for Canadians
- ☐ Please add my name to your mailing list.

Government of Canada / Gouvernement du Canada

Send to:
Publications Canada,
Box 1986,
Station B,
Ottawa,
K1P 6G6

Name

Address

City Province

Postal Code

Information to be supplied in:
☐ English ☐ French

(Cut here and send for information)

Canada

ADVOKAADID

ANDRES OLVET, LL.B.
Advokaat-notar
Bigelow, Hendy, Shirer & Uukkivi
789 Don Mills Rd.
Tel. 429-3110
kodus 699-2395

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
55 Queen St. East, Ste. 1403
Toronto, Ont. M5C 1R6
Tel. 364-6761

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

TÕNU TOOME
B.A.Sc., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road,
Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 781-5556, 789-7579,
kodus 489-6709

DR. S. BROGOWSKI
OPTOMETRIST (OPTIK)
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES AVE.
AT HOWARD PARK

Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine Hollandis

Eesti Selts Hollandis korraldusel toimus Eesti Vabariigi 64-nda aastapäeva tähistamine sel aastal 21. märtsil ja nagu paljudel eelmistel aastatelgi Soome Meremeeste Kirikumajas Rotterdamis.

Peale avasõna ja seltsi esinaise Vilma Belinfante tervituste järgnes peaaegu kahetunnine eeskava, mille tulipunktiks oli päevakohane kõne meile kaugelt külla tulnud Eesti Keskkomitee esimehelt Saksa Liiduvabariigis Johannes Västrikult. Teadustajaks oli Peter Belinfante.

Sooloettekannetega esinesid mezzo-sopran Hilja Sondag-Mägi kolmeeesti ja ühe soome lauluga, keda klaveril saatis Marga Takk ja Josee Roode-Ruts flöödil kolme eesti rahvaviisiga. Tantsupõrandal üllatas koosviibijaid eesti rahvatantsurühm „Põhjala" Bocholt'ist Saksamaalt Helgi Kivi juhatusel, tantsides 12 eesti rahvatantsu. Kõik ettekanded said soojade kiiduavalduste osaliseks. Nii oli rõõmu silmale ja kõrvale.

Peale eeskavalist osa ütles lõppsõna Eesti Selts Hollandis sekretär Eino Roode, tänades peokõnelejat, esinejaid, kõiki, kes nõu ja jõuga seda koosviibimist aitasid läbi viia ja kaunistada ning muidugi kõiki koosviibimisest osavõtjaid. Lõpuks lauldi Hollandi ja Eesti hümne. Järgnevalt võeti istet kohvilauas, kus meie virgad perenaised olid hoolitsenud, nagu alati, maitsvate suupistete eest.

Võis loendada üle 60. osavõtja ligidalt ja kaugelt. Heameel oli tervitada külaliste hulgas V. Urmi Geislingenist ja perekond V. Laidsaart Klevest Saksamaalt, siis V. Looritsat Belgiast, Ühendatud Põgenike Katusorganisatsiooni sekretäri Hollandis dr. I.K. Jarolimeki abikaasaga ning Poola Katoliku Liit Hollandis sekretäri G. Dijkmani.

Meid ei unustanud ka nüüd arvukad hollandlastest perekonnaliikmed ja sõbrad. Tunnustust ja tänu pälvib H. Kivi poolt juhitav rahvatantsurühm „Põhjala". On tehtud tublit tööd ja noorte ettekaned olid head, mistõttu koosviibimist võib lugeda üle ootuste hästi õnnestunuks, mida tõendavad ka arvukad kiitvad sõnad.

Jääme lootma, et ka edaspidi meie väikesel rahvuskoondisel on võimalik oma rahvuslikke tähtpäevi sama eduga korraldada, et jätkub jõudu neil, kes oma käed senini on külge pannud,ega väsi seda ka tulevikus tegemast.

Eino Roode

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
auruga „steamcleaning"
HEL. ERIK LOKBIK 447-9834

Endel Kõks seitsmekümnene

21. aprillil sai kunstnik Endel Kõks 70-aastaseks. Kõks kuulub sellesse kunstnikegeneratsiooni, kes omandasid täielikult oma kunstihariduse iseseisvuse ajal, lõpetades Pallase kõrgema kunstikooli 1940. aastal. Võib siis julgesti väita, et Kõksi kunsti algmed on juurdunud puhteestilisse kunstitraditsiooni selles mõttes, et terve tema õppeperioodi, keskkond oli Eestis, eesti kunstikoolis ja eesti traditsioonides.

Värvimeistrina sammubki Endel Kõks selles maaliliskoloristlikus suunas, millele pani aluse Konrad Mägi, kuid oma kunagisele õpetajale, Ado Vabbele, võlgneb Kõks peenetundeliselt läbimõeldud kompositsioonitunnetuse.

Juba varaseis töödes, nagu näiteks Eesti Riiklikus Kunstimuuseumis eksponeeritud „Emajõgi aprillis" (1939), paistab silma Kõksi erakordselt tundlik värvimeel ja püüe sulatada looduses nähtud objekte koloristlikuks tervikuks, kus kompositsioonilise lahenduse määrab suures osas värvivahekordade tasakaal.

Ent eesti kunstiajaloos ühe tippmeistri koha määravad Endel Kõksile ennekõige tema pealtnäha puhtabstraktsed kuid sisuliselt siiski filosoofilised ja sügavalt läbitunnetatud maalid, millest esimesed pärinevad 1950-ndate aastate lõpust. Need tööd tõestavad järjekordselt, et Teise maailmasõjajärgses eesti kultuuriajaloos oli kuni 1970-ndate aastateni ka maalikunstis määrav ots väliseestlaste käes.

Kõksi abstraktseid maale on erakogudes Kanadas, USA-s ja Rootsis, vähemal määral ka mujal maailmas. Neid kõiki iseloomustavad meisterlik kompositsioonitunnetus ja täpselt viimistletud maalimislaad, nüansirikkad kuid intensiivsed ja plahvatavad värvikombinatsioonid, mis omandavad erilise peenuse ja särava värvirikkuse. Endel Kõksil on oskus kasutada kõrvuti kõige eredamaid värve ja saavutada erakordne säravus ja värske toonipuhtus, kuna ruumilisus maalides on saavutatud mitmekordsete ülemaalimistega, kus erinevad läbipaistvad värvitoonid annavad aimatava sügavuse tunnetuse.

Kõks on ka meisterlikult uuendanud eesti portreeloomingut, asendades psühholoogilise analüüsi sümboolsete värvikujunditega, ehitades kompositsioonilise terviklikkuse samadele värvivahekordadele kui abstraktsetes maalides.

Endel Kõksil on määrav tähtsus eesti kunstiajaloos, kui esimene kunstnik, kes suutis välja murda Pallase kinnistest, realistlikutest suundadest puhtabstraktse, rahvusvahelise koloristliku suuna tasemele, kuid siiski samal ajal edasi arendada eesti kunsti paremaid koloriidi- ja kompositsioonitraditsioone.

Kõksil on ka suur osatähtsus välis-eesti kunstielu innustajana ja inspireerijana, kirjamehena ja raamatute koostajana nii Rootsis kui Põhja-Ameerikas. Soovime talle õnne ja edu samas vaimus jatkamiseks!

Eda Sepp

OVER 50 YEARS OF GM SALES AND SERVICE

HOGAN GM
Chev Olds Limited
5000 Sheppard Ave. E., Scarborough, Ont. M1S 4L9
PAUL JUTTUS
Müük ja rentimine
Tel. 291-5054, kodus 423-5716

Paljud eestlased — majaomanikud, ei tea
et teen igasuguseid raud- ja puuaedu
kruntide ümber.
B. RISTMÄGI, tel. 759-6424

VABA EESTLANE
TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—3-ni
Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832
Toimetaja kodus
väljaspool tööaega:
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks toll ühel veerul $4.25
esiküljel ..... $5.—
tagaküljel $4.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
1955 Leslie St.
Don Mills, Ont.
M3B 2M3
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. **Mrs. Leida Marley**
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8
Telefon: 223-0080

KAI KÄÄRID
MAALID MUUGIL suures valikus. Helistage ette 225-5595.
390 Princess Ave., Willowdale

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 29. aprillil 1982 — Thursday, April 29, 1982

Sergei Soldatov kõneleb Torontos

Eesti tuntud vabadusvõitleja Sergei Soldatov, kes viibis 6 aastat Vene vangistuses vabadusvõitlusliku tegevuse pärast okupeeritud Eestis ja pärast vangistuse ärakandmist saadeti Eestist välja, saabus kõneringreisile Ühendriikidesse ja Kanadasse. Sergei Soldatov saabub Torontosse laupäeval, 8. mail ja jääb Kanadasse 15. maini. Selle sees korraldab EKN S. Soldatovile kõnekoosoleku Eesti Majas neljapäeval, 13. mail kell 7.30 õ. S. Soldatov kõneleb vabadusvõitluslikust tegevusest okupeeritud Eestis ja mida kodumaa meilt ootab.

S. Soldatov sõidab Torontost ka Ottawasse, kus ta saab kokku parlamendiliikmetega kesknädalal, 12. mail ja võib olla toimub Ottawa eestlastele kõnekoosolek teisipäeva õhtul. Torontos korraldatakse S. Soldatovile ka pressikonverents.

Kuna S. Soldatov on üks okupeeritud Eestis organiseeritud vabadusvõitlusliku tegevuse ideolooge ja aktiviste, on tema loeng suuremat huvi pakkuv ja EKN loodab, et S. Soldatovi loenguõhtust 13. mail arvukalt osa võetakse.

Modelle Põhjale Tütarde gaidlipkonna kavadiselt moenäituselt, vasakult Vaike Rannu, Kristiina Valter, Selina Reiman, Riina Kaunismaa, Viveca Rasins, Pia Kiilaspea, Cindy Härm, Linda Roosipuu, Ellen Valter, Silvia Vaikla, Viivi Vahtra, Silvia Terts, Ene Rannala, Mai Meret, Oona Mällo, Inna Searle, Helje Valter, Sandra Rannu, Merike Purje, Ellen Ruberg ja Tiina Hubel. Foto: Ilme Lillevars

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord (Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

Väiksemaid REMONTTÖID
majade juures:
elekter, puutööd, torutööd (plumbing), kraanid, klosetid jm.
Helistage — J. MEIUSI 225-3283

SANDOWN GARAGE
2312 Kingston Rd., Scarboro, M1N 1T9
KÕIK AUTOPARANDUSED SOODSALT
PRUUGITUD AUTODE MÜÜK ja OST
Omanik HENRY (Heikki) MUURINEN
Tel. 265-1713

VÄLJA ÜURIDA
1. juunist 2 TUBA, KÖÖK ja VANNITUBA
Eesti Maja lähedal
Tel. 422-4141

Elegante välimus KEVADEKS!

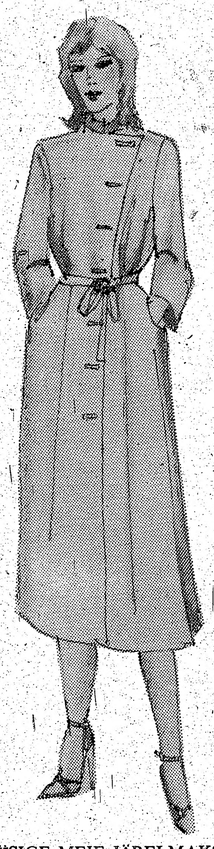

KÜSIGE MEIE JÄRELMAKSU JA LAOSHOIDMISE VÕIMALUSI
Meil on viimased moed ja värvid, uusimad kerged materjalid! Ostke nüüd UUS KEVADMANTEL.
Pidage meeles, kevad on karusnahkesemete külmutusruumi viimise aeg, nii et tooge oma karusnahad külmutusruumi samaaegselt.
TASUTA TOOMISEKS
488-1701
FURS by FINN
191 Eglinton Ave. E. Toronto, Ont. M4P 1K1

Tubane skautlemine....

(Algus lk. 1)

JUHID JÜRIPÄEVA EINEL

Gaiderite ja skautmasterite traditsiooniline ühine jüripäeva eine toimus pärast paraadi Eesti Maja noorteruumis. Laua katsid seekord gaiderid salati, singilõikude, kohvi ja sünnipäevakringliga (skautide 75 ja 70!), skautmasterite ülesanandeks oli pakkuda vaimutoitu. Skm esimees Ermi Soomet avas ja tänas, õpetaja Elmar Pähn luges söögipalve. Sktutide Maleva ja suvel toimuva Hõbejärve suurlaagri juht Silver Kask jutustas laagriuudiseid, mis on ilmunud ajakirjanduses ja tulevad kordamisele laagri ringkirjades. Suurlaagri juhtkond oli just eelmisel päeval teostanud Kotkajärvel maastiku ülevaatust. Kotkajärve nõlvakute päikesepoolsed küljed on lumest vabad, varjupoolel on kohati üks kuni kaks jalga lund. Tee ei ole sissesõidetav enne kui paari kolme nädala pärast, kui kevade areng vahepeal ei seisatu. Mõlemad järved on alles jääs.

Uudismaa juttu rääkis majandustoimkonna juhataja Heino Jõe, märkides, et toimkonna ülesanne on täidetud.

Ta tänas noortejuhte, kes aasta eest oma lubadustega andsid aktsioonile hea stardi, tänas nimeliselt toimkonna liikmeid: Hilja Kuutma, Harold Kivi, Jaan Lepp ja Gunnar Mitt.

Pikemalt peatus ta Uudismaa targa kasutamise ja Kotkajärve tuleviku probleemide juures. Eestlus ei ole enam tulvavas kasvuhoos vaid hoopis tasases käigus. Halva juhtimise juures võib sellest kujuneda langus.

Kohvilauas oli mõnusat seltskondlikku- ja skaudijuttu kuni hilise pärastlõunani.

Põhjala Tütarde suvine moenäitus

Kui eesti gaidid juba midagi ette võtavad, siis on töö tehtud suure hoole ning armastusega, et üldpilt näitaks noorte võimeid ja pälviks tähelepanu oma rahva peres. Põhjala Tütarde korraldatud moenäitus osavõtjaist tulvil Toronto Eesti Majas, jättis oma õiterikkuse, ilumeele ning hästi asetatud kohvilaudadega parima mulje. Kaasa olid aidanud nõuandjatena Viivi Vahtra, Vaike Rannu ja Ene Rannala, eine eest hoolitses Vanemate Kogu, saatemuusika tuli noortelt ja teadustajana esines enesekindlalt ja selgehäälselt Kristiina Valter. Kunstnik Maido Silma lavadekoratsioon Scenic Production Service'lt võlus vaatajaid suvise lillede ülikülluses ja suveaia valge korvmöövbliga. Noortele kasutada antud moelooming pärines Leena Tinitsa (The Wardrobe Designer, 1926 Queen Street East, Toronto) ja Reet Kasaku (Tereta Fashions Inc., tel. 421-7480) äridest.

On näha, et võimlemine ning kehakool annavad silmapaistvaid tulemusi, sest kuis seletada asjaolu, et noored, kes pole elukutselised modellid, esinesid nii nagu tuleksid nad Pariisi moenäitustelt. Seda haruldast liikumisrõõmu ja vabadust oli nauding vaadata. Kava järjekorras esinesid Põhjala Tütarde liikmed Tiina Hubel, Cindy Härm, Riina Kaunismaa, Pia Kiilaspea, Mai Meret, Oona Mällo, Merike Purje, Sandra Rannu, Viveca Rasins, Selina Reiman, Linda Roosipuu, Ellen Ruberg, Silvia Terts, Silvia Vaikla ja Ellen Valter.

Noorte moepidu algas rannariietusega, supeltrikoode ning rannamantlitega või- jakkidega. Siit jäid eriti meelde pikk sinitriibuline abajoonega ja lõhedega külgedel „take is easy!" kuub üle sinise, ühe õlapaelaga supeltrikool, mini-mantel valge palmimustriga puhtal sinisel, punane-valge rannakostüüm pluusi ja külgedelt kaarja sisselõikega lühi-pükstega ja erk-kollane rannasärk. Neile järgnesid mitmed püks-kostüümide ja kleitide variandid. Uus tüüp pükse omab nüüd kinnise ava, mille kohal tagasihoidlik puhv. Selliseid kehakatteid esineb mitmes pikkuses, põlv-pükstena, kesksääre ulatuses ning ka pikkadena. Värvirõõmsalt ilutses türkiis-pükskleit lilla tuunika-tegumoega suverõiva kõrval.

Omapärasteks moenumbriteks osutusid esimeses osas must tähesakkidega ranna-ballikleit vanakuld ripatsitega ja kaunis toleedokostüüm Tinitsa moeloomingust, tuues esile plokk-trüki pika seeliku aluserval, mille alt paistab pitsaluskuub sugemetega lõuna-euroopa talurahva riietuse traditsioonidest. Eba-suvelikult mõjusid mustad sametpüksid paksu, sametina näiva kootud pulloveriga jaheda ilma jaoks, selleks oli sobiv ka tuulejakk kapuutsiga ning laia õlgkübaraga. Rohkesti kasutati tuunikpõlle Kreeka viisil, nagu valge, üle koheva õrnlilla kleidi.

Vaheajal tantsisid Aava Kiilaspea, Silvia Terts ja Merike Toomes mustades kuldsete vöödega hüppe-kostüümides, taustal palmide varjud, hoogsa ja lendleva Las Vegase reisi.

Nähtud suvekleitide sekka poetusid ka töö- ja kontorikleidid. Nendest jäid meelde helesinkjas pika-varrukaline särk-kleit, paks linane pastell-rohelisega, lihtne sinivalge kontorikleit sekretäridele valge nurk-kraega tumesinisel, valge töökleit türkiis-vööga erines lihtsa silueti poolest teisest valgest, mis oli täis vanaemade rüüzhe, kuid mõjus sellegipoolest elegantsena, valge jaki ning peene triipkaunistusega pihal liibuva siluetiga rõivas ning väga ilus pidulik valge kleit peene volt-kaunistusega ning filipiinovarrukatega. Prantsuspärane, triibuline kimono-lõikes pariisilik suvekleit, piki-triibuline kontorikleit ja minikleit.

Valge kostüüm on alati nägus ja elegantne suveajal. Piduriietusest võiks nimetada parimaiks roosat filipiino-varrukatega kleiti, must-kullaga, leekivat punast kuldehetega, ihuvärvi rüüd kuldkäekotiga ning öö-sinist kullaga. Tereta Fashions'ilt mitmed püks-kleidid balliks.

Hämmastav oli, et puudusid rahvuslikud mustrid ja kirjad peaaegu täielikult. Võibolla tegi seda tasa gaidivormide esitamine enne moedemonstratsiooni, sest ainult seal tundus olevat midagi lihtsat.

Kauaks meeldejääv moenäitus lõpetati lillede jagamisega ning tänuga suure töö tegijaile. Iga nelgiõis neis noortes kätes ütles: teie, gaidid, olete oma emade töö edasiviijad. Tütarlaps, kelle ema kiideti ta osava õmbluskunsti pärast, kinnitas, et nüüd ta juba ise teeb enesele riideid, ega looda üksnes memme abile. Aga memmede mustriraamatut võiks küll pidada aukohal.

Tiina Tuvikene

Johann Naha sai surma Münchenis

Reedel, 16. aprillil sai Münchenis liiklusõnnetuse tagajärjel surma kunstnik Johann Naha, 80 a. vana. Politsei andmetel jäi ta auto alla.

Johann Naha sai paguluses üldtuntuks peamiselt eksliibriste alal, kusjuures ta erialaks oli puulõige. Muuhulgas andis ta igal aastal välja ka eesti kalendrit — samuti puulõikes.

Kodumaal kavandas Johann Naha terve sarja linnavaadetega postmarke, rohkesti ühingute ja organisatsioonide märke ja palju muud.

N. Liidu üksused vallutasid partisanide tugipunkti

NEW DELHI — N. Liidu ja afgaani üksused võtsid tagasi kontrolli strateegiliselt tähtsas Kabulist kirdepoolses piirkonnas, on saadud teada diplomaatlikest ringkondadest. Võitlused toimusid Pagmani ümber, 18 km Afganistani pealinnast kirdesse, mis oli möödunud talve jooksul peamiselt muhameedlasist mässuliste käes.

Täienduskoolide emadepäev

„Nüüd valju talve valitsus on on laanest lahkunud ja kevadine kenadus ju meie maale jõudnud."

Talv on tõesti olnud pikk, külm ja vali, kuid küllap kevad lõpuks murrab talve selja ja enne, kui me seda märkamegi, on puud lehis, lilled õites, algab jällegi muruniitmine ja paljud muud aiatööd ja välised tegemised.

Maikuu teisel pühapäeval on Põhja-Ameerikas ilusaks kombeks pidada emadepäeva. Samal pühapäeval pühitseti ka Eestis emadepäeva ja seda kommet oleme jatkanud kümneid aastaid paguluses. Toronto täienduskoolide õpilased austavad lillekimbuga emasid ja vanaemasid Eestis traditsioonilisteks kujunenud aktusega 9. mail kell 2 pärast lõunat Toronto Eesti Maja suures saalis.

Hoolimata vilust ja vihmasest kevadest on lapsed õppinud kaua juba kevadlaule ja emale pühendatud südameisse tungivaid laule ja salme. Rõõmsal meelel ja keelel laulavad nad emadele — vanaemadele, isadele — vanaisadele, onudele — täidıdele ja kõikidele laste ja noorte sõpradele. Lisaks sõnalismuusikalistele ettekannetele esitatakse lastenäidend „Emadepäevaks", mille on kirjutanud ja lavastab paljudele tuntud laste- ja noorsoojuttude autor Valerie Kotkas-Kimberg.

Emadepäeva kõnelejaks on Toronto Eesti Keskkooli lõpetanu Kristiina Valter.

Armsad emad ja vanaemad perekondadega, noorte kallid sõbrad! Püüdke korraldada oma päevakava emadepäeval selliselt, et saate tulla tunniks, paariks Eesti Majja. Jah! aasta ringi on lastega alati nii palju tegemist. Viia neid siiasinna, — küll kooli, tundidesse, võimlemisele, skautlusse, pühapäevakooli ja kes teab, kuhu kõik veel. Mine nüüd siis emadepäevale ka veel. Aga nautige aega, mil lapsed on veel teie viia ja tuua. Peatselt on nad suured, lähevad ise. Võibolla tuleb siis mõnigi kord mõte, et oleksin ehk pidanud pühendama rohkem aega oma lastele!?

Korraldagem siis nii, et emadepäeva aktusest võtavad osa kolm generatsiooni või mõnes peres isegi neli. Noorimal generatsioonil on lõbus ja meeldiv esineda, kui ta teab, et teda on tulnud kuulama ja vaatama tema kõige armsamad.

☆

Kiirel sammul saabub kooliaasta lõpp ja sellega ühenduses mitmed üritused.

Keskkooli lõpuaktus on reedel, 14. mail kell 7.30 õhtul Eesti Maja suures saalis, millele järgneb koosviibimine.

Keskkooli kevadine väljasõit toimub tänavu Lakewoodi ja New Yorki 21. maist 24. maini. Sõidetakse kahe bussiga. Lakewoodis on 22. mail kohalikele eestlastele esinemine ja lõpuks pidu. Kevadised väljasõidud on alati õpilastele väga meeldinud ja sealt tuuakse kaasa kauneid ja kauaks meeldejäävaid mälestusi.

Algkooli lõpuaktus toimus teisipäeval, 25. mail kell 7 õ. Eesti Maja suures saalis.

Koolikomitee

Jenny Siimon surnud

3. aprillil suri Tallinnas laulja ja laulupedagoog dotsent Jenny Siimon. Ta on sündinud 6. veebruaril 1905 Narva lähedal. 1934. a. lõpetas ta Tallinna Konservatooriumis Aino Tamme lauluklassi, mille järel erakordse metso-soprani häälematerjaliga laulja esines kontsertlauljana, raadioesinejana ja „Estonia" teatris ooperisolistina. Ta oli pedagoogiks Rakvere ja Tallinna eramuusikakoolides, 1940. aastast õpetas Tallinna Konservatooriumis, viimased aastad juba trotsides pidevalt hääbuvat nägemist. Läks 1976. pensionile. Ta on kasvatanud üles mitu põlvkonda lauljaid, kes on täiendanud eesti kontserdi- ja ooperilava, laulupedagoogidena koolides ja lauljaina kutselistes koorides.

Dr. ANNE TÕNISSON
teatab oma HAMBAARSTI KONTORI kolimisest UUDE ASUKOHTA
3300 Yonge St., Ste. 200, Toronto
(Põhjapool Lawrence Ave.)
Vastuvõtt kokkuleppel, tel. 489-3300

KÕIK AIANDUSE TARBED
TIMBERLINE NURSERIES and LANDSCAPING LTD.
(Bray's Garden Centre)
26 Ferndale Dr., Barrie, Ont. (Hwy 90 & 400)
Külastage meie äri ja kasvuhoonet teel suvilasse. Tasuta nõuanne koduümbruse kaunistamiseks.
Omanikud LIA ja ERIK HESS
Tel. 705-726-2951

EELK Vana Andrese kogudus vajab
MAJAHOIDJAT
Lähem inf. Bruno Lindre, tel. 421-5541

Income Tax Preparation
MARK TUOMOLA, B.A.
191 Eglinton Ave. E., room 206
— Soome Ühispanga maja
Tel. 488-1801
Töötanud 1973. a. alates